

**ZAKON
O MJERAMA SIGURNOSTI PRILIKOM ISTRAŽIVANJA I PROIZVODNJE
UGLJOVODONIKA U PODMORJU**

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se mjere sigurnosti koje se preduzimaju prilikom istraživanja i proizvodnje ugljovodonika u podmorju.

Upstream operacije

Član 2

(1) Upstream operacije, u smislu ovog zakona, su operacije koje se preduzimaju, radi vađenja ugljovodonika iz ležišta i izgradnje ili korišćenja postrojenja za potrebe proizvodnje i isporuke nafte i gasa, uključujući istraživanje, bušenje bušotina, proizvodnju, deinstalaciju postrojenja, transport i korišćenje nafte i gasa za potrebe proizvodnje, osim transporta nafte ili gasa na veliko željezničkim, vazduhoplovnim i drumskim vozilima ili plovnim objektima.

(2) Upstream operacije mogu se izvoditi samo u skladu sa ugovorom o koncesiji za proizvodnju i zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodonika i ovim zakonom.

Primjena drugih propisa

Član 3

Na pitanja koja nijesu uređena ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodonika, zaštita mora od zagađivanja sa plovnih objekata, sigurnost pomorske plovidbe, traganje i spašavanje na moru, zaštita i zdravlje na radu i zaštita životne i morske sredine, zaštita od jonizujućih zračenja i radijaciona sigurnost, odgovornost za štetu u životnoj sredini i zaštita i spašavanje.

Izuzeci od primjene

Član 4

Ovaj zakon ne primjenjuje se na:

- upstream operacije izvođenja seizmičkih i geofizičkih istraživanja, radi utvrđivanja strukturnih i tektonskih karakteristika sredine i procjene prisustva ugljovodonika, i
- operacije bušenja bušotina koje se sprovode na osnovu saglasnosti izdate prije stupanja na snagu ovog zakona u skladu sa Zakonom o istraživanju i proizvodnji ugljovodonika ("Službeni list CG", br. 41/10 i 62/13).

Značenje izraza

Član 5

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **podmorje** obuhvata unutrašnje vode, teritorijalno more, ekonomsku zonu i epikontinentalni pojas Crne Gore i prostire se od morske površine do donje granice zemljine kore i u drugoj zoni u skladu sa međunarodnim pravom;
- 2) **rizik** je kombinacija vjerovatnoće nastupanja nekog događaja i posljedica tog događaja;
- 3) **prihvatljiv nivo rizika** je nivo rizika čije smanjenje bi zbog utrošenog vremena, troška ili napora bilo nesrazmjerno koristi koja bi se dobila tim smanjenjem, uzimajući u obzir najbolju praksu;
- 4) **ugovor o koncesiji za proizvodnju** je ugovor zaključen na način i po postupku utvrđenom zakonom kojim se uređuju uslovi, način i postupak istraživanja i proizvodnje ugljovodonika;
- 5) **površina dodijeljena ugovorom o koncesiji za proizvodnju** je geografsko područje koje je dodijeljeno ugovorom o koncesiji za proizvodnju i određeno za istraživanje i proizvodnju ugljovodonika;
- 6) **koncesionar** je privredno društvo, pravno ili fizičko lice koje je steklo pravo na istraživanje i proizvodnju ugljovodonika na osnovu zaključenog ugovora o koncesiji za proizvodnju;
- 7) **izvođač** je lice koje angažuje koncesionar ili lica povezana sa koncesionarom, direktno ili indirektno, radi realizacije ugovora o koncesiji za proizvodnju;
- 8) **postrojenja** su jedna ili više instalacija, mašina, objekata, uređaja, cjevovoda ili vodova koji se koriste za istraživanje ili proizvodnju ugljovodonika ili transport ili skladištenje koje je povezano sa proizvodnjom;
- 9) **velika opasnost** je situacija koja se može okončati velikom nesrećom;
- 10) **operacije bušenja** su radovi na bušotini koji mogu imati za posledicu slučajno ispuštanje materijala koji mogu dovesti do velike nesreće, naročito uključujući bušenje, popravke, produbljivanje kanala bušotine, intervencije ili promjene na bušotini, testiranje bušotine, prestanak operacija na bušotini, trajno zapitivanje i napuštanje bušotine;
- 11) **koordinisane upstream operacije** su istovremeno izvođenje upstream operacija sa jednog ili više postrojenja u svrhu istraživanja i proizvodnje ugljovodonika, koje imaju bitan uticaj na rizike za sigurnost ljudi i zaštitu životne sredine na jednom ili svim postrojenjima koja su u tu svrhu koriste;
- 12) **lica koja vrše nezavisnu verifikaciju** su lica koja su angažovana od strane operatora ili vlasnika neproizvodnog postrojenja, radi sprovođenja nezavisne verifikacije i koja ispunjavaju uslove utvrđene ovim zakonom;
- 13) **početak upstream operacija** je trenutak kada postrojenje ili povezana infrastruktura prvi put učestvuju u upstream operacijama za koju su namijenjena;
- 14) **odgovarajući uslovi, zahtjevi, mjere ili situacija** su primjereni uslovi, zahtjevi, mjere ili situacije, saglasno proporcionalnom učinku i trošku, zasnovani na objektivnim dokazima i analizi, poređenjem sa standardima ili drugim rješenjima koje u sličnim situacijama koriste nadležni organi ili se koriste u drugim industrijama;
- 15) **operator** je koncesionar koji neposredno izvršava operacije sa ugljovodonicima;
- 16) **lice** je fizičko ili pravno lice ili više tih lica.
- 17) **vlasnik neproizvodnog postrojenja** je lice koje je imalac prava svojine nad neproizvodnim postrojenjem ili je u skladu sa zakonom ovlašćeno za nadzor

upstream aktivnosti sa tog postrojenja, a koje je angažovano od strane operatora kao izvođač ili podizvođač;

- 18) **proizvodno postrojenje** je postrojenje za proizvodnju ugljovodonika;
- 19) **neproizvodno postrojenje** je postrojenje koje se ne koristi za proizvodnju ugljovodonika;
- 20) **elementi kritični za sigurnost i zaštitu životne sredine** su djelovi postrojenja, uključujući računarske programe, čija je svrha sprečavanje ili ograničavanje posljedica velike nesreće, a čiji kvar bi mogao uzrokovati ili značajno doprinijeti nastanku velike nesreće;
- 21) **veliki ekološki incident** je incident koji uzrokuje ili će vjerovatno prouzrokovati značajne negativne efekte po životnu sredinu u skladu sa propisom kojim se uređuje odgovornost za štetu u životnoj sredini.

Velika nesreća na postrojenju ili povezanoj infrastrukturi

Član 6

- (1) Velika nesreća na postrojenju, sa ili bez posade, ili na povezanoj infrastrukturi (u daljem tekstu: velika nesreća), u smislu ovog zakona, je nesreća koja:
  - 1) uključuje eksploziju, požar, gubitak kontrole nad bušotinom, ili ispuštanje ugljovodonika ili opasnih materija, koji za posledicu imaju ili mogu imati gubitak života ili ozbiljne povrede lica;
  - 2) uzrokuje značajno oštećenje postrojenja ili povezane infrastrukture, koji za posledicu imaju ili mogu imati gubitak života ili ozbiljne povrede lica;
  - 3) dovede do gubitka života ili ozbiljne povrede pet ili više lica, koja se nalaze na postrojenju u kojem se pojavio izvor opasnosti ili koja učestvuju u upstream operacijama, u vezi sa postrojenjem ili povezanom infrastrukturom; ili
  - 4) može da izazove veliki ekološki incident, a koji nastane kao posledica nesreća iz tač. 1, 2 i 3 ovog stava.
- (2) Povezana infrastruktura iz stava 1 ovog člana je, u okviru zaštitne zone:
  - 1) bušotina i povezane strukture, dodatne jedinice i uređaji povezani sa postrojenjem;
  - 2) uređaj ili mehanizam na glavnoj strukturi postrojenja ili pričvršćen na tu strukturu;
  - 3) uređaj ili mehanizam spojenog cjevovoda.
- (3) Operator je dužan da preduzme sve mjere, radi sprečavanja nastanka velike nesreće tokom izvođenja upstream operacija.
- (4) U slučaju velike nesreće, operator je dužan da preduzme sve mjere, radi smanjivanja posljedica velike nesreće po imovinu, zdravlje ljudi i životnu sredinu.
- (5) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja je dužan da prilikom utvrđivanja standarda i politika koje se odnose na sprečavanje velikih nesreća, uslove rada, radnu sredinu i radnu okolinu i zaštitu i zdravlje na radu, saraduje sa organom uprave nadležnim za poslove istraživanja i proizvodnje ugljovodonike (u daljem tekstu: Uprava) i predstavnicima zaposlenih (u daljem tekstu: tripartitna konsultacija).
- (6) Zaposleni iz stava 5 ovog člana, je lice koje:
  - je zasnovalo radni odnos, odnosno zaključilo ugovor o radu sa operatorom ili sa vlasnikom neproizvodnog postrojenja,
  - kod operatora ili vlasnika neproizvodnog postrojenja obavlja rad radi osposobljavanja, i

- po bilo kom pravnom osnovu obavlja rad za operatora ili vlasnika neproizvodnog postrojenja.
- (7) Smjernice za uspostavljanje i održavanje tripartitne konsultacije organ državne uprave nadležan za poslove istraživanja i proizvodnje ugljovodonika (u daljem tekstu: Ministarstvo) objavljuje na svojoj internet stranici.

Ovlašćenja Uprave

Član 7

- (1) Upravne i stručne poslove iz oblasti sigurnosti upstream operacija u podmorju vrši Uprava.
- (2) U slučaju da rezultati kontrole upstream operacija, postrojenja i povezane infrastrukture ili rezultati periodičnog ispitivanja i kontrole operatora, vlasnika neproizvodnog postrojenja i dokumentacije koja se Upravi dostavlja u skladu sa odredbama ovog zakona, pokažu da postoji sumnja u sigurnost upstream operacija ili postrojenja, Uprava može da zahtijeva:
- 1) poboljšanje izvođenja upstream operacija;
  - 2) zabranu izvođenja upstream operacija, rada operatora, vlasnika neproizvodnog postrojenja, postrojenja ili povezane infrastrukture.
- (3) Uprava je dužna da izradi smjernice za operatora i vlasnika neproizvodnog postrojenja, koje naročito sadrže zahtjeve za:
- 1) utvrđivanje opasnosti koje mogu uzrokovati veliku nesreću i veliki ekološki incident, vrednovanje rizika od tih opasnosti i utvrđivanja mjera praćenja tih rizika, uključujući odgovore na vanredni događaj;
  - 2) sistem upravljanja sigurnošću i zaštitom životne sredine;
  - 3) obezbjeđivanje nezavisne verifikacije i unutrašnje revizije od strane operatora, odnosno vlasnika neproizvodnog postrojenja;
  - 4) način vršenja kontrole i ispitivanja iz stava 2 ovog člana i procjene dokumentacije o mjerama sigurnosti iz člana 13 ovog zakona.
- (4) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja dužan je da na zahtjev i u roku koji odredi Uprava, dostavi sve podatke i informacije koji su joj potrebni za obavljanje poslova utvrđenih ovim zakonom.
- (5) Smjernice iz stava 3 tač. 1 i 2 ovog člana izrađuju se uz prethodno mišljenje organa državne uprave naležnog za poslove zaštite životne sredine.

Saradnja sa međunarodnim organizacijama

Član 8

- (1) Uprava može da u obavljanju poslova utvrđenih ovim zakonom razmjenjuje znanja i iskustva i ostvaruje saradnju sa organima drugih država nadležnim za poslove sigurnosti prilikom izvođenja upstream operacija, odnosno sa pravnim licima, pod uslovom da ti organi, odnosno pravna lica nemaju interes koji utiče ili može da utiče na njihovu nezavisnost i objektivnost.

- (2) Uprava je dužna da saraduje sa organima Evropske unije i predstavnicima upstream industrije, radi unapređenja pravnog okvira za sprovođenje i primjerenost mjera za upravljanje rizicima i odgovora na vanredni događaj i sprečavanje velikih nesreća.
- (3) Predstavnicima upstream industrije iz stava 2 ovog člana, su lica koja direktno ili indirektno učestvuju u izvođenju upstream operacija.

Finansiranje troškova rada Uprave

Član 9

- (1) Koncesionar snosi troškove koje Uprava ima u obavljanju poslova utvrđenih ovim zakonom, kao i za angažovanje stručnih pravnih i fizičkih lica i organa za pojedine oblasti, ako je po procjeni Uprave, neophodna njihova pomoć u vršenju tih poslova.
- (2) Na postupak angažovanja pravnih i fizičkih lica i organa iz stava 1 ovog člana, ne primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju javne nabavke.
- (3) Troškovi koncesionara iz stava 1 ovog člana, priznaju se kao rashodi po osnovu upstream operacija u smislu zakona kojim se uređuje porez na ugljovodonike.
- (4) Način obračuna, plaćanja i korišćenja troškova iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Uslovi i zahtjevi sigurnosti u vezi dodjele ili prenosa prava iz ugovora o koncesiji

Član 10

- (1) Ponuđač koji podnosi prijavu na javni poziv za dodjelu prava na proizvodnju ugljovodonika, pored uslova utvrđenih zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodonika, mora da ispunjava uslove i zahtjeve utvrđene ovim zakonom.
- (2) Koncesionar ili operator može prenijeti svoje pravo iz ugovora o koncesiji za proizvodnju, uz prethodnu saglasnost koncedenta, pod uslovom da lice na koje se vrši prenos prava, pored uslova utvrđenih zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodonika, ispunjava uslove i zahtjeve utvrđene ovim zakonom.
- (3) Ispunjenost uslova utvrđenih ovim zakonom utvrđuje Uprava.
- (4) Uprava je dužna da prilikom procjene finansijske, tehničke i organizacione sposobnosti lica iz st. 1 i 2 ovog člana, naročito cijeni:
  - 1) rizike, opasnosti i druge informacije koje se odnose na površinu koja se dodjeljuje ili je dodijeljena ugovorom o koncesiji za proizvodnju, uključujući, prema potrebi, i trošak degradacije životne i morske sredine u skladu sa propisima o životnoj i morskoj sredini;
  - 2) faze postojećih i planiranih upstream operacija;
  - 3) finansijsku sposobnost za pokriće svih troškova planiranih upstream operacija, uključujući odgovornost za štetu od upstream operacija, postojanje odgovarajućeg osiguranja i eventualnih drugih finansijskih obezbjeđenja za odgovornost od štete;
  - 4) finansijsku sposobnost za efikasno reagovanje i preduzimanje svih mjera neophodnih za sanaciju i otklanjanje posljedica vanrednog događaja;
  - 5) dostupne informacije o ranijem iskustvu ponuđača ili lica na koje se vrši prenos prava u pogledu sigurnosti i zaštite životne sredine, uključujući i velike nesreće, ako je to primjereno u odnosu na upstream operacije za koje se traži dodjela ugovora, odnosno prenos prava iz ugovora o koncesiji za proizvodnju;
  - 6) rizike, opasnosti i druge informacije od značaja za osjetljivu morsku i priobalnu životnu sredinu, a naročito ekosisteme koji imaju važnu ulogu u ublažavanju i

prilagođavanju na klimatske promjene kao i druga zaštićena područja u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita prirode i morska sredina.

- (5) Koncesionar je dužan da tokom trajanja ugovora o koncesiji za proizvodnju, kao i u postupku vršenja deinstalacije postrojenja, održava finansijsku sposobnost za ispunjavanje svih obaveza koje proizilaze iz odgovornosti za upstream operacije.

Obaveze više koncesionara

Član 11

- (1) Koncesionari iz ugovora o koncesiji za proizvodnju su dužni da obezbijede da operator poštuje i sprovodi sve mjere sigurnosti prilikom izvođenja upstream operacija, tokom čitavog perioda trajanja ugovora o koncesiji za proizvodnju.
- (2) Koncesionari iz stava 1 ovog člana, su neograničeno solidarno odgovorni za sve propuste operatora u poštovanju i sprovođenju mjera sigurnosti prilikom izvođenja upstream operacija, kao i za posljedice koje nastanu iz tih propusta.
- (3) Koncesionari koji na osnovu zaključenih ugovora o koncesiji za proizvodnju koriste jedno postrojenje, su neograničeno solidarno odgovorni za poštovanje i sprovođenje mjera sigurnosti koje se odnose na to postrojenje.
- (4) Ako Uprava utvrdi da operator nije sposoban da poštuje i sprovodi mjere sigurnosti prilikom izvođenja upstream operacija, koncesionari iz ugovora o koncesiji za proizvodnju su dužni da preduzmu mjere, radi otklanjanja nepravilnosti i predlože zamjenu tog operatora bez odlaganja.
- (5) U slučaju iz stava 4 ovog člana, zamjena operatora vrši se u skladu sa ugovorom o koncesiji za proizvodnju.

Odgovornost koncesionara

Član 12

- (1) Koncesionar je odgovoran za sve radnje ili propuste povezanih ili zavisnih lica koncesionara, izvođača, podizvođača, ili vlasnika neproizvodnog postrojenja koji je angažovan kao izvođač ili podizvođač, koje su dovele do velikih nesreća.
- (2) Odgovornost koncesionara ne može se prenijeti na Crnu Goru, bez obzira da li su nadležni organi u okviru svojih ovlašćenja u skladu sa zakonom, dali mišljenje, saglasnost ili odobrenje na elaborate, planove, programe, obavještenja i druga dokumenta operatora ili vlasnika neproizvodnog postrojenja.
- (3) Koncesionar je odgovoran za sprečavanje i sanaciju štete u životnoj sredini koja je prouzrokovana izvođenjem upstream operacija.
- (4) Koncesionari iz ugovora o koncesiji za proizvodnju su neograničeno solidarno odgovorni za sprečavanje i sanaciju štete u životnoj sredini koja je prouzrokovana izvođenjem upstream operacija.

Mjere sigurnosti prilikom izvođenja upstream operacija

Član 13

- (1) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja dužan je da kao mjere sigurnosti prilikom izvođenja upstream operacija sačinjava sljedeću dokumentaciju:
  - 1) elaborat o velikim opasnostima za postrojenje;
  - 2) plan mjera za sprečavanje širenja, odnosno smanjenje posljedica velike nesreće povezane sa upstream operacijama (u daljem tekstu: interni plan reagovanja na vanredni događaj);
  - 3) program bušenja bušotine;
  - 4) program razvoja i proizvodnje ugljovodonika;

- 5) obavještenje o koordinisanim upstream operacijama;
  - 6) obavještenje o premještanju proizvodnog postrojenja;
  - 7) sistem nezavisne verifikacije;
  - 8) poslovnu politiku operatora za sprečavanje velikih nesreća i sistem upravljanja sigurnošću i zaštitom životne sredine;
  - 9) drugu dokumentaciju koja je od značaja za sigurnost izvođenja upstream operacija, na zahtjev Uprave.
- (2) Prilikom izvođenja upstream operacija, operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja dužan je da postupa u skladu sa mjerama sigurnosti utvrđenim u dokumentima iz stava 1 ovog člana.
  - (3) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja dužan je da obezbijedi da se upstream operacije izvode u skladu sa planovima upravljanja rizikom, kako bi rizici od velikih nesreća za život i zdravlje ljudi, životnu sredinu i postrojenja bili na prihvatljivom nivou.
  - (4) Ako izvođenje upstream operacija predstavlja neposrednu opasnost za zdravlje ljudi ili značajno povećavaju rizik od velike nesreće, operator je dužan da preduzme sve mjere za uklanjanje tih opasnosti ili rizika, a koje uključuju i obustavljanje upstream operacija.
  - (5) O preduzetim mjerama iz stava 4 ovog člana, operator je dužan da obavijesti Upravu, najmanje 24 sata od njihovog preduzimanja.
- (6) Sigurnost upstream operacija u podmorju obezbjeđuje se u skladu sa tehničkim uslovima koje propisuje Ministarstvo.

Mjere sigurnosti u zaštitnoj zoni

Član 14

Radi obezbjeđenja sprovođenja mjera sigurnosti utvrđenih ovim zakonom, u zaštitnoj zoni utvrđenoj u skladu sa zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodnika, može se omogućiti prisustvo lica, radi:

- 1) polaganja, ispitivanja, popravke, održavanja, zamjene, obnavljanja ili uklanjanja podvodnih kablova ili cjevovoda unutar ili u blizini zaštitne zone;
- 2) pružanja usluga postrojenju ili usluga prevoza ljudi ili robe na postrojenje ili sa postrojenja;
- 3) sprovođenja inspekcijskog nadzora postrojenja ili povezane infrastrukture;
- 4) spašavanja ljudi ili imovine;
- 5) postupanja u slučaju nepovoljnih vremenskih uslova ili u slučaju nužde; i
- 6) drugim slučajevima uz odobrenje operatora ili Uprave.

Elaborat o velikim opasnostima za postrojenje

Član 15

- (1) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja dužan je da sačini elaborat o velikim opasnostima za proizvodno, odnosno neproizvodno postrojenje.
- (2) Elaborat iz stava 1 ovog člana, operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja dostavlja Upravi na saglasnost.
- (3) Uprava daje saglasnost na elaborat iz stava 1 ovog člana, ako ocijeni da je taj elaborat sačinjen u skladu sa ovim zakonom, na način da se obezbjeđuje sprovođenje mjera sigurnosti i zahtjeva.

- (4) Elaborat za proizvodno postrojenje dostavlja se na saglasnost najkasnije sa programom razvoja i proizvodnje ugljovodnika koji se sačinjava u skladu sa zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodnika.
- (5) Elaborat za neproizvodno postrojenje dostavlja se na saglasnost najkasnije sa programom bušenja bušotine koji se sačinjava u skladu sa zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodnika.
- (6) Operator ne smije da izvodi upstream operacije sa postrojenja, uključujući operacije bušenja, razvoja i proizvodnje i koordinisane upstream operacije, bez saglasnosti Uprave na elaborat o velikim opasnostima za to postrojenje.
- (7) Postrojenja iz stava 1 ovog člana, ne smatraju se seveso postrojenjima, u smislu zakona kojim se uređuje životna sredina.
- (8) Bliži sadržaj, način sačinjavanja i dostavljanja elaborata iz stava 1 ovog člana, propisuje Ministarstvo.

Izmjena elaborata o velikim opasnostima za postrojenje

Član 16

- (1) Ako dođe do fizičkih promjena na postrojenju, dostupnosti novih znanja ili tehnologija ili promjene u operativnom upravljanju postrojenjem, operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja može da pristupi izmjenama elaborata o velikim opasnostima za postrojenje (u daljem tekstu: bitna izmjena elaborata o velikim opasnostima).
- (2) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja je dužan da izmijeni elaborat o velikim opasnostima, ako namjerava da izvrši bitne izmjene ili deinstalaciju postrojenja i izmjene dostavi Upravi:
  - 1) najkasnije uz plan prestanka aktivnosti proizvodnje i deinstalacije postrojenja, koji se sačinjava u skladu sa zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodnika, u slučaju deinstalacije proizvodnog postrojenja;
  - 2) 90 dana prije početka izvođenja bitnih izmjena na postrojenju.
- (3) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja je dužan da najmanje jednom u pet godina, odnosno na zahtjev Uprave, izvrši reviziju elaborata o velikim opasnostima za postrojenje.
- (4) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja je dužan da dostavi Upravi informacije o rezultatima revizije iz stava 3 ovog člana u roku od deset dana od dana završetka revizije.
- (5) Bliži sadržaj i način dostavljanja informacija koje se dostavljaju u slučaju da se vrši bitna izmjena elaborata o velikim opasnostima za postrojenje propisuje Ministarstvo.

Zahtjevi za elaborat o velikim opasnostima za postrojenje

Član 17

- (1) U elaboratu o velikim opasnostima za postrojenje, uz saglasnost Uprave mogu se objediniti podaci za više proizvodnih postrojenja.
- (2) Uprava može prihvatiti saglasnost na elaborat o velikim opasnostima za neproizvodno postrojenje izdatu od organa država Evropske unije nadležnih za poslove sigurnosti prilikom izvođenja upstream operacija, ukoliko taj elaborat najmanje sadrži mjere sigurnosti utvrđene u skladu sa ovim zakonom.
- (3) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja je dužan da se prilikom sačinjavanja elaborata o velikim opasnostima za postrojenje konsultuje sa predstavnicima zaposlenih o pitanjima značajnim za sigurnost upstream operacija, uslove rada, radnu sredinu i njihovim posljedicama za zaštitu i zdravlje na radu.

- (4) Uz elaborat o velikim opasnostima za postrojenje dostavlja se i dokumentacija iz čl. 18, 25 i 28 ovog zakona.

Interni plan reagovanja na vanredni događaj

Član 18

- (1) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja dužan je da izradi i dostavi Upravi na mišljenje interni plan reagovanja na vanredni događaj, najkasnije 45 dana prije planiranog početka upstream operacija.
- (2) Uprava je dužna da interni plan reagovanja na vanredni događaj iz stava 1 ovog člana dostavi, u roku od pet dana od dana prijema, na davanje prethodnog mišljenja organima uprave nadležnim za poslove pomorske sigurnosti i zaštitu i spašavanje i organima uprave nadležan za zaštitu životne sredine, koji su dužni dati mišljenje u roku od 20 dana od dana prijema.
- (3) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja dužan je da interni plan reagovanja na vanredni događaj uskladi sa planom iz člana 31 ovog zakona.
- (4) Prilikom izrade plana iz stava 1 ovog člana, operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja je dužan da implementira preporuke iz poslednje procjene rizika od velike nesreće.
- (5) Operator je dužan da u interni plan reagovanja na vanredni događaj, uključi analizu efikasnosti sistema za reakciju prilikom izlivanja, odnosno ispuštanja ugljovodonika, koja se temelji na analizi učestalosti, trajanja i trenutka pojave uslova u životnoj sredini koji bi spriječili reakciju na vanredni događaj (u daljem tekstu: efikasnost odgovora na izlivanje ugljovodonika).
- (6) Procjena efikasnosti odgovora na izlivanje ugljovodonika izražava se kao količina vremena u kojem uslovi u životnoj sredini iz stava 4 ovog člana, nijesu prisutni i mora da uključuje opis operativnih ograničenja koja se zbog te procjene postavljaju na postrojenjima.
- (7) Operator ne smije da izvodi upstream operacije bez pozitivnog mišljenja na interni plan reagovanja na vanredni događaj, odnosno na izmjene tog plana.
- (8) U slučaju iznenadnih događaja, velike nesreće ili velike opasnosti, operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja dužan je da interni plan reagovanja na vanredni događaj sprovede bez odlaganja.
- (9) Bliži sadržaj, način izrade i dostavljanja plana iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo, uz prethodnu saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove životne sredine i poslove zaštite i spašavanja.

Izmjene internog plana reagovanja na vanredni događaj

Član 19

- (1) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja je dužan da na zahtjev Uprave dostavi na mišljenje izmijenjeni interni plan reagovanja na vanredni događaj ili opis tog plana najkasnije 45 dana prije planiranog početka upstream operacija, ako priroda upstream operacija ili lokacija bušenja to zahtijeva.
- (2) Ako dođe do promjene elaborata o velikim opasnostima, bitne promjene programa, planova i obavještenja za upstream operacije koji se dostavljaju u skladu sa zakonom, kao i u slučaju bitne promjene plana za hitne intervencije, operator je dužan da izmijeni interni plan reagovanja na vanredni događaj.

- (3) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja dužan je da izmjene internog plana reagovanja na vanredni događaj iz stava 2 ovog člana, dostavi Upravi na mišljenje u roku od tri dana od dana izmjene internog plana.
- (4) Ako operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja namjerava da neproizvodno postrojenje koristi za izvođenje koordinisanih upstream operacija, dužan je da te operacije uključi u interni plan reagovanja na vanredni događaj i da izmjene plana dostavi Upravi, na mišljenje najkasnije 60 dana prije planiranog početka koordinisanih upstream operacija.

Zahtjevi za sprovođenje internog plana reagovanja na vanredni događaj

Član 20

- (1) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja dužan je da sačini spisak i da održava odgovarajuću opremu za reagovanje u slučaju vanrednog događaja, kao i da obezbijedi stručna lica za sprovođenje internog plana reagovanja na vanredni događaj.
- (2) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja je dužan da opremu i lica iz stava 1 ovog člana, stavi na raspolaganje državnim organima koji su nadležni za sprovođenje plana za hitne intervencije u skladu sa zakonom.
- (3) Ako operator namjerava da neproizvodno postrojenje koristi za izvođenje upstream operacija, dužan je da u internom planu reagovanja na vanredni događaj za to postrojenje uključi procjenu rizika koja je sprovedena tokom izrade programa bušenja bušotine, koji se sačinjavaju u skladu sa zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodonika.
- (4) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja dužan je da interni plan reagovanja na vanredni događaj uskladi sa drugim mjerama koje se odnose na zaštitu i spašavanje ljudi sa ugroženog postrojenja, radi obezbjeđenja sigurnosti i zaštite života i zdravlja ljudi.
- (5) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja dužan je da redovno ispituje svoju pripravnost za efikasan odgovor na velike nesreće.

Programi bušenja, razvoja i proizvodnje ugljovodonika

Član 21

- (1) Operator ne smije da izvodi operacije bušenja, razvoja i proizvodnje ugljovodonika bez saglasnosti Uprave u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodonika.
- (2) Program bušenja bušotine i program razvoja i proizvodnje ugljovodonika, koje sačinjava operator u skladu sa zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodonika, moraju sadržati informacije o mjerama sigurnosti pri izvođenju tih operacija u skladu sa ovim zakonom.
- (3) Operator je dužan da u postupku planiranja upstream operacija iz stava 1 ovog člana, kao i planiranja bitnih izmjena tih operacija, obezbijedi nezavisnu verifikaciju iz člana 25 ovog zakona.
- (4) Bitna izmjena iz stava 3 ovog člana, je promjena uslova na osnovu kojih je planirana prvobitna upstream operacija, uključujući fizičke promjene, zamjenu jednog postrojenja drugim, dostupnost novih znanja ili tehnologija i promjene u operativnom upravljanju.
- (5) Operator je dužan da obavijesti Upravu o svim izmjenama iz stava 3 ovog člana, najkasnije dva dana prije planiranog izvođenja bitnih izmjena.

- (6) Operator je dužan da u postupku planiranja operacija bušenja uključi analizu efikasnosti odgovora na izlivanje ugljovodonika.
- (7) Operator je dužan da dnevno i sedmično dostavlja Upravi izvještaj o operacijama bušenja, počev od dana početka operacija bušenja.
- (8) Bliži sadržaj informacija i izvještaja iz st. 2 i 7 ovog člana i način njihovog dostavljanja propisuje Ministarstvo.

Obavještenje o koordinisanim upstream operacijama

Član 22

- (1) Operatori i koncesionari koji učestvuju u koordinisanim upstream operacijama su dužni da zajednički izrade i dostave Upravi na saglasnost obavještenje o koordinisanim upstream operacijama.
- (2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana, dostavlja se Upravi:
  - 1) u slučaju zajedničke proizvodnje, kao prilog programa razvoja i proizvodnje ugljovodonika koji se sačinjava u skladu sa zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodonika;
  - 2) u slučaju koordinisanih upstream operacija koje uključuju operacije bušenja, kao prilog programu bušenja bušotine koji se sačinjava u skladu sa zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodonika;
  - 3) u slučaju izvođenja bitnih izmjena na postrojenju, najkasnije 60 dana prije planiranog početka izvođenja bitnih promjena;
  - 4) u drugim slučajevima izvođenja koordinisanih upstream operacija, najkasnije 60 dana prije planiranog izvođenja tih operacija.
- (3) U obavještenju iz stava 1 ovog člana, obavezno se navodi operator koji je zadužen za komunikaciju sa Upravom.
- (4) Koncesionari koji učestvuju u izvođenju koordinisanih upstream operacija su neograničeno solidarno odgovorni za te operacije.
- (5) Ako Uprava ne da saglasnost na obavještenje iz stava 1 ovog člana, operator ne smije da započne izvođenje koordinisanih upstream operacija.
- (6) Operator je dužan da dnevno i sedmično dostavlja Upravi izvještaj o koordinisanim upstream operacijama, počev od dana početka koordinisanih upstream operacija.
- (7) Bliži sadržaj obavještenja i izvještaja iz st. 1 i 6 ovog člana i način njihovog dostavljanja propisuje Ministarstvo.

Izmjene obavještenja o koordinisanim upstream operacijama

Član 23

- (1) Operator je dužan da obavijesti Upravu o svim bitnim izmjenama dostavljenog obavještenja o koordinisanim upstream operacijama najkasnije dva dana prije planiranog izvođenja bitnih izmjena.
- (2) Bitna izmjena iz stava 1 ovog člana, je promjena uslova na osnovu kojih je pripremljeno prvobitno obavještenje, uključujući fizičke promjene, zamjenu jednog postrojenja drugim, dostupnost novih znanja ili tehnologija i promjene u operativnom upravljanju.
- (3) Bliži sadržaj informacija koje se dostavljaju u slučaju da se vrši bitna izmjena obavještenja iz stava 1 ovog člana i način njihovog dostavljanja propisuje Ministarstvo.

Obavještenje o premještanju proizvodnog postrojenja

Član 24

- (1) Operator je dužan da obavijesti Upravu, najmanje 60 dana prije predviđenog ulaska ili izlaska postrojenja na području na kojem Crna Gora, ostvaruje jurisdikciju i suverena prava na istraživanje i proizvodnju ugljovodonika.
- (2) Operator je dužan da obavještenje o premještanju proizvodnog postrojenja na novu proizvodnu lokaciju, dostavi Upravi najmanje 90 dana prije predviđenog premještanja postrojenja.
- (3) Operator može da izvrši premještanje proizvodnog postrojenja, samo uz saglasnost Uprave.
- (4) Bliži sadržaj obavještenja iz stava 2 ovog člana i način njegovog dostavljanja propisuje Ministarstvo.

Nezavisna verifikacija

Član 25

- (1) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja dužan je da uspostavi i obezbijedi održavanje sistema nezavisne verifikacije koja predstavlja nezavisnu procjenu i potvrdu ispravnosti pisanih izvjava, elaborata, planova, programa i druge dokumentacije, upstream operacija i postrojenja, koje izrađuje, izvodi odnosno kojim upravlja operator, vlasnik neproizvodnog postrojenja i/ili izvođač i njihova povezana lica, a koja ne podliježe kontroli ili uticaju ovih lica.
- (2) Nezavisna verifikacija se upostavlja za:
  - 1) proizvodna i neproizvodna postrojenja, radi potvrđivanja da su elementi kritični za sigurnost i zaštitu životne sredine odgovarajući i da se njihova provjera i ispitivanje vrši ispravno, redovno i planski;
  - 2) operacije bušenja, kao i kod bitnih izmjena ovih operacija, radi dobijanja potvrde da su program bušenja bušotine i mjere nadzora operacija bušenja odgovarajući za predviđene uslove bušenja u svakom trenutku;
  - 3) postupak planiranja programa razvoja i proizvodnje ugljovodonika u skladu sa zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodonika, kao i kod bitnih izmjena ovog programa.
- (3) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja je dužan da opis sistema nezavisne verifikacije uključi u sistem upravljanja sigurnošću i zaštite životne sredine.
- (4) Rezultati nezavisne verifikacije ne utiču na odgovornost operatora, odnosno vlasnika neproizvodnog postrojenja za pravilno i sigurno sprovođenje upstream operacija, odnosno funkcionisanje postrojenja, opreme i sistema koji se provjeravaju putem nezavisne verifikacije.
- (5) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja je dužan da postupi u skladu sa preporukama nezavisne verifikacije, sačini evidenciju mjera preduzetih po tim preporukama i da Upravi dostavi podatke o tome.
- (6) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja je dužan da rezultate i preporuke nezavisne verifikacije, kao i evidenciju mjera preduzetih preporukama, čuva najmanje šest mjeseci nakon završetka upstream operacija na koje se nezavisna verifikacija odnosi.
- (7) Operator koji planira da izvodi operacije bušenja, dužan je da rezultate i preporuke nezavisne verifikacije, kao i evidenciju mjera koje je preduzeo po preporukama nezavisne verifikacije, uključi u program bušenja bušotinekoji izrađuje u skladu sa zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodonika.
- (8) Sistem nezavisne verifikacije operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja dužan je da uspostavi prije dostavljanja Upravi elaborata o velikim opasnostima iz člana 16 ovog zakona.

Sadržaj sistema nezavisne verifikacije

Član 26

Sistem nezavisne verifikacije naročito sadrži:

- 1) izjavu operatora, odnosno vlasnika neproizvodnog postrojenja datu nakon razmatranja izvještaja lica koje vrši nezavisnu verifikaciju da su elementi kritični za sigurnost i zaštitu životne sredine i sistem njihovog održavanja iz elaborata o velikim opasnostima, odgovarajući ili će biti odgovarajući;
- 2) opis sistema nezavisne verifikacije, koji sadrži način izbora lica koja vrše nezavisnu verifikaciju, način verifikacije da li su elementi kritični za sigurnost i zaštitu životne sredine, kao i svi djelovi postrojenja, održavani i u dobrom stanju;
- 3) opis načina verifikacije iz tačke 2 ovog stava, koji uključuje podatke o načinu izvršavanja funkcija u okviru sistema nezavisne verifikacije i redovnog preispitivanja tog sistema tokom čitavog životnog ciklusa postrojenja, i to:
  - ispitivanje i testiranje elemenata kritičnih za sigurnost i zaštitu životne sredine od strane nezavisnih i kvalifikovanih lica koja vrše nezavisnu verifikaciju;
  - provjeru projektovanja, standarda, sertifikata ili drugih sistema provjere usklađenosti elemenata kritičnih za sigurnost i zaštitu životne sredine;
  - pregled operacija koje su u toku;
  - izvještavanje u slučaju neusklađenosti između stvarnog stanja predmeta verifikacije i nalaza lica koja vrše nezavisnu verifikaciju;
  - korektivne radnje koje preduzima operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja;
  - odgovarajuća rješenja za razmjenu informacija između operatora, odnosno vlasnika neproizvodnog postrojenja i lica koje vrši nezavisnu verifikaciju.

Uslovi koje mora da ispunjava lice koje vrši nezavisnu verifikaciju

Član 27

- (1) Lice koje vrši nezavisnu verifikaciju mora biti nezavisno u odnosu na koncesionara ili druga lica koja su odgovorna za sačinjavanje elemenata koji su obuhvaćeni sistemom nezavisne verifikacije.
- (2) Lice koje vrši nezavisnu verifikaciju ne može da razmatra elemente kritične za sigurnost i zaštitu životne sredine, dio postrojenja, bušotine ili operacija na bušotini, ako je prethodno bilo uključeno u postupak projektovanja i izrade ovih elemenata ili bi njegova objektivnost mogla biti dovedena u pitanje.
- (3) Lice koje vrši nezavisnu verifikaciju dužno je da:
  - 1) posjeduje odgovarajuću tehničku osposobljenost i dovoljan broj kvalifikovanog i iskusnog osoblja koje ispunjava uslove iz st. 1 i 2 ovog člana;
  - 2) poslove nezavisne verifikacije povjerava isključivo licima iz tačke 1 ovog stava;
  - 3) ima ovlaštenje za vršenje poslova nezavisne verifikacije;
  - 4) koristi rješenja za razmjenu informacija sa operatorom, odnosno vlasnikom neproizvodnog postrojenja iz člana 26 stav 1 tačka 3 ovog zakona;
- (4) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja je dužan da obavještava lice koje vrši nezavisnu verifikaciju o bitnim promjenama elemenata koji su predmet

nezavisne verifikacije, radi njihove verifikacije u skladu sa sistemom nezavisne verifikacije.

- (5) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja je dužan da rezultate verifikacije iz stava 4 ovog člana, dostavi Upravi u roku od pet dana, od dana završene verifikacije.

Poslovna politika za sprečavanje velikih nesreća i sistem upravljanja sigurnošću i zaštitom životne sredine

Član 28

- (1) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja dužan je da izradi i dostavi Upravi poslovnu politiku za sprečavanje velikih nesreća i sistem za upravljanje sigurnošću i zaštitom životne sredine koja obuhvata:
  - 1) organizaciona rješenja za nadzor nad velikim opasnostima;
  - 2) rješenja za izradu i dostavljanje elaborata o velikim opasnostima, kao i drugih dokumenata u skladu sa ovom zakonom; i
  - 3) opis sistema nezavisne verifikacije uspostavljenih u skladu sa čl. 25 do 27 ovog zakona.
- (2) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja je dužan da poslovnu politiku za sprečavanje velikih nesreća iz stava 1 ovog člana, primjenjuje tokom izvođenja upstream operacija, kao i da prati primjenu tih politika, radi njihovog efikasnog sprovođenja.
- (3) U poslovnoj politici operatora za sprečavanje velikih nesreća mora biti uključena njegova odgovornost za nadzor nad rizicima od velike nesreće prilikom izvođenja upstream operacija, kao i mjere za poboljšanje tog nadzora, kako bi u svakom trenutku bio osiguran visok nivo zaštite.
- (4) Operator je dužan da poslovnu politiku i sistem za upravljanje sigurnošću i zaštitom životne sredine iz stava 1 ovog člana dostavi Upravi, najkasnije sa dostavljanjem planova, programa i obavještenja koje izrađuje u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodonika.
- (5) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja je dužan da donese procedure za tripartitnu konsultaciju, čiji opis je sastavni dio poslovne politike za sprečavanje velikih nesreća.
- (6) Bliži sadržaj poslovne politike za sprečavanje velikih nesreća i sistema za upravljanje sigurnošću i zaštitom životne sredine iz stava 1 ovog člana i način njihovog dostavljanja propisuje Ministarstvo, uz prethodnu saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove životne sredine

Uslovi za izradu i sprovođenje poslovne politike za sprečavanje velikih nesreća i sistema upravljanja sigurnošću i zaštitom životne sredine

Član 29

- (1) Poslovna politika operatora, odnosno vlasnika neproizvodnog postrojenja, za sprečavanje velikih nesreća izrađuje se u pisanom obliku i sadrži opšte ciljeve i mjere nadzora nad rizicima od velikih nesreća, kao i opis postupaka za postizanje tih ciljeva, odnosno sprovođenje mjera.
- (2) Sistem za upravljanje sigurnošću i zaštitom životne sredine mora da bude dio opšteg sistema upravljanja i da sadrži organizacionu strukturu, odgovornosti, postupke,

procesu i sredstva za utvrđivanje i sprovođenje politike operatora, odnosno vlasnika neproizvodnog postrojenja za sprečavanje velikih nesreća.

- (3) Operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja je dužan da prilikom izrade poslovne politike za sprečavanje velikih nesreća i sistema za upravljanje sigurnošću i zaštitom životne sredine:
- 1) sagleda zahtjeve u pogledu pouzdanosti i cjelovitosti svih sistema koji su rizični po sigurnost i životnu sredinu, kao i da planira provjeru i održavanje tog sistema radi postizanja zahtijevanog nivoa sigurnosti;
  - 2) preduzme odgovarajuće mjere, radi sprečavanja neplaniranih ispuštanja opasnih materija iz cjevovoda, pomorskih objekata i sistema namijenjenih za njihovo sigurno zadržavanje, a naročito da pojedinačni slučajevi propusta barijera za sprečavanje izlivanja ugljovodonika ne dovedu do velike nesreće;
  - 3) sačini popis opreme sa podacima o njenom vlasništvu, lokaciji, prevozu do postrojenja, načinu upotrebe na postrojenju, popis svih lica koja su od značaja za sprovođenje internog plana reagovanja na vanredni događaj, kao i mjere uspostavljene za održavanje te opreme spremnom za upotrebu i procedura koje se tom prilikom sprovode;
  - 4) obavlja standardne operativne postupke koji obuhvataju i nadzor nad velikim nesrećama i zaštitom životne sredine;
  - 5) izgradi i održava politike visoke sigurnosti uz veliku vjerovatnoću kontinuiranog obavljanja upstream operacija na siguran način; i
  - 6) obezbjeđuje saradnju sa zaposlenima iz člana 6 stav 6 ovog zakona (tripartitne konsultacije, nagrađivanje u slučaju izvještavanja o nesrećama i incidentnim situacijama, saradnja sa izabranim predstavnicima zaposlenih za sigurnost i zaštite zaposlenih u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje korupcije).

Saradnja operatora i Uprave

Član 30

- (1) Operator je dužan da saraduje sa Upravom prilikom izrade standarda i smjernica za primjenu najbolje prakse koje se odnose na kontrolu i praćenje velikih opasnosti tokom preduzimanja upstream operacija.
- (2) Bliži način saradnje iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Plan za hitne intervencije

Član 31

- (1) Plan za hitne intervencije koji se donosi u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita mora od zagađivanja sa plovnih objekata, mora da obuhvati i upstream postrojenja i povezanu infrastrukturu u podmorju Crne Gore koji mogu da prouzrokuju vanredni događaj.
- (2) Plan iz stava 1 ovog člana, primjenjuje se i u postupku reagovanja na velike nesreće koje nastaju tokom izvođenja upstream operacija u podmorju Crne Gore.

Obavještenje u slučaju velike nesreće

Član 32

- (1) Operator je dužan da bez odlaganja obavijesti nadležne organe o velikoj nesreći ili o situaciji u kojoj postoji neposredan rizik od velike nesreće.

- (2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana, naročito sadrži informacije o okolnostima velike nesreće, uključujući, ako je moguće, izvor, mogući uticaj i posljedice na životnu sredinu.
- (3) Radi odgovarajućeg postupanja u slučaju iz stava 1 ovog člana, nadležni organi prikupljaju potrebne informacije, radi sprovođenja istrage u skladu sa članom 36 ovog zakona.

Dostavljanje informacija i transparentnost

Član 33

- (1) Operator je dužan da redovno i bez odlaganja dostavlja informacije Upravi i drugim nadležnim organima o svim bitnim događajima koji mogu imati uticaja na sigurnost upstream operacija, zaštitu lica, imovine i životne sredine.
- (2) Informacije iz stava 1 ovog člana, operator je dužan da dostavi bez odlaganja, kako bi se obezbijedilo Upravi i drugim nadležnim organima blagovremeno preduzimanje odgovarajućih mjera.
- (3) Uprava sačinjava godišnji izvještaj o događajima iz stava 1 ovog člana, do kraja aprila tekuće za prethodnu godinu, koji objavljuje na svojoj internet stranici, vodeći računa o zaštiti podataka u skladu sa zakonom.
- (4) Operator je dužan da preduzme mjere za korišćenje tehničkih sredstava ili postupaka za poboljšanje pouzdanosti prikupljanja i bilježenja relevantnih podataka i spriječi moguće manipulacije tim podacima.
- (5) Informacije iz stava 1 ovog člana koje je operator dužan da dostavi Upravi i drugim nadležnim organima, kao i način dostavljanja tih informacija propisuje Ministarstvo.

Obaveza transporta i smještaja

Član 34

- (1) Operator je dužan da Upravi ili drugim licima na zahtjev Uprave, odnosno drugim nadležnim organima obezbijedi, o trošku koncesionara, prevoz do i sa postrojenja ili pomorskog objekta povezanog sa upstream operacijama, smještaj, komunikacione sisteme, kao i druge uslove potrebne za obilazak postrojenja, radi sprovođenja nadležnosti u skladu sa zakonom.
- (2) Organi iz stava 1 ovog člana će prije planirane posjete postrojenju obavijestiti operatora o potrebi prevoza i smještaja najkasnije u roku 48 časova, osim u slučajevima iz člana 36 ovog zakona.

Uslovi za povjerljivo izvještavanje

Član 35

- (1) Uprava je dužna da uspostavi uslove za:
  - 1) podnošenje anonimne prijave u slučaju sumnje da je ugrožena sigurnost i životna sredina pri izvođenju upstream operacija,
  - 2) istragu po prijavi iz tačke 1 ovog stava, uz poštovanje anonimnosti lica koje podnosi prijavu.
- (2) Operator je dužan da zaposlene i druga lica angažovana kod operatora upozna putem programa obuke, obavještenja ili na drugi odgovarajući način, o mogućnostima podnošenja prijave u slučaju iz stava 1 ovog člana.

Istraga velike nesreće

Član 36

- (1) U slučaju velike nesreće sprovodi se istraga u skladu sa zakonom kojim se uređuje sigurnost pomorske plovidbe.
- (2) Uprava je dužna da informacije o rezultatima sprovedene istrage iz stava 1 ovog člana, dostavi Evropskoj komisiji.
- (3) Uprava je dužna da rezultate istrage uz poštovanje načela tajnosti, objavi na svojoj internet stranici u roku od 30 dana, od dana sačinjavanja tih rezultata.

Prekogranično informisanje

Član 37

- (1) Privredna društva koja su registrovana u Crnoj Gori, a koja upstream operacije, u svojstvu operatora ili koncesionara, samostalno ili putem svojih zavisnih lica, izvode u drugim državama, dužna su da obavijeste Upravu o okolnostima velikih nesreća u kojima su bili uključeni.
- (2) Privredna društva iz stava 1 ovog člana, dužna su da poslovnu politiku za sprečavanje velikih nesreća primjenjuju tokom izvođenja upstream operacija u drugim državama.

Izvještavanje o uticaju na sigurnost i životnu sredinu

Član 38

- (1) Uprava je dužna da godišnje Evropskoj komisiji dostavlja informacije o:
  - 1) broju, starosti i lokaciji postrojenja;
  - 2) broju i vrsti sprovedenih inspekcijskih nadzora i istraga i radnji koje su u vezi sa tim naložene;
  - 3) događajima iz člana 33 stav 3 ovog zakona;
  - 4) promjenama regulatornog okvira koji se odnosi na upstream operacije;
  - 5) uspješnosti upstream operacija u odnosu na sprečavanje velikih nesreća i ograničavanje posljedica velikih nesreća koje su se dogodile.
- (2) Obrazac informacija iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Nadzor

Član 39

- (1) Nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.
- (2) Inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona vrši organ uprave nadležan za inspekcijske poslove, preko inspektora za ugljovodonike, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor.

Prava i ovlašćenja inspektora

Član 40

- (1) U vršenju poslova inspekcijskog nadzora, inspektor za ugljovodonike naročito kontroliše:
  - 1) da li operator obavlja upstream operacije u skladu sa uslovima i zahtjevima utvrđenim ovim zakonom;
  - 2) da li operator preduzima sve mjere kako bi se spriječile velike nesreće tokom izvođenja upstream operacija;

- 3) da li operator prilikom izvođenja upstream operacija postupa u skladu sa mjerama koje su utvrđene u elaboratima o velikim opasnostima, programima, planovima i obavještenjima koji se dostavljaju u skladu sa ovim zakonom;
- 4) da li operator ima pribavljene saglasnosti na elaborate, programe, planove i obavještenja koje primjenjuje u skladu sa ovim zakonom;
- 5) da li operator izvodi upstream operacije bez saglasnosti Uprave na elaborate, programe, planove i obavještenja koji se dostavljaju u skladu sa ovim zakonom;
- 6) da li je operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja izradio i dostavio Upravi elaborat o velikim opasnostima za postrojenje;
- 7) da li je u postupku izrade elaborata o velikim opasnostima za postrojenje izvršeno konsultovanje sa predstavnicima zaposlenih, kao i da li je izvještaj sačinjen na način predviđen ovim zakonom
- 8) da li je izvršena bitna izmjena elaborata o velikim opasnostima za postrojenje, u slučajevima predviđenim ovim zakonom;
- 9) da li operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja vrši periodičnu reviziju elaborata o velikim opasnostima za postrojenje i da li izvještaj o tome dostavlja Upravi;
- 10) da li je operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja izradio i u roku dostavio Upravi interni plan reagovanja na vanredni događaj u skladu sa odredbama ovog zakona, kao i da li je taj plan usklađen sa planom za hitne intervencije;
- 11) da li su izvršene izmjene internog plana reagovanja na vanredni događaj u slučajevima i na način predviđen ovim zakonom;
- 12) da li se interni plan reagovanja na vanredni događaj primjenjuje u slučajevima vanrednih događaja, velikih nesreća ili u situacijama u kojima postoji neposredan rizik od velike nesreće;
- 13) da li je operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja dostavio Upravi bitne izmjene elaborata, programa, planova i obavještenja koji se dostavljaju u skladu sa ovim zakonom;
- 14) da li je operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja obezbijedio nezavisnu verifikaciju u skladu sa odredbama ovog zakona;
- 15) da li lice koje vrši nezavisnu verifikaciju ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom;
- 16) da li je operator u roku obavijestio Upravu o ulasku ili izlasku postrojenja u područje na kojima Država Crna Gora u skladu s međunarodnim pravom ostvaruje jurisdikciju i suverena prava;
- 17) da li je Upravi dostavljeno obavještenje o premještanju postrojenja;
- 18) da li se premještanje postrojenja vrši bez saglasnosti Uprave na obavještenje o premještanju;
- 19) da li je operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja u skladu sa odredbama ovog zakona uspostavio i da li održava sistem nezavisne verifikacije, kao i da li je opis sistema nezavisne verifikacije dostavljen Upravi;
- 20) da li je opis sistema nezavisne verifikacije uključen u sistem upravljanja sigurnošću i zaštitom životne sredine;
- 21) da li je operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja postupio u skladu sa preporukama lica koje vrši nezavisnu verifikaciju, kao i da li su Upravi dostavljeni podaci o tome;
- 22) da li se čuvaju preporuke nezavisne verifikacije u rokovima utvrđenim ovim zakonom, kao i da li su te preporuke uključene u obavještenje o operacijama na bušotini;

- 23) da li je operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja izradio i u roku utvrđenim ovim zakonom dostavio Upravi poslovnu politiku za sprečavanje velikih nesreća, kao i da li se ta politika primjenjuje tokom čitavog vijeka trajanja upstream operacija;
  - 24) da li su uspostavljeni mehanizmi za tripartitne konsultacije i da li postoji opis tih mehanizama;
  - 25) da li se operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja prilikom izrade politike za sprečavanje velikih nesreća i sistema upravljanja sigurnošću i životnom sredinom pridržavao propisanih uslova;
  - 26) da li je operator preduzeo odgovarajuće mjere prilikom izvođenja upstream operacija koje predstavljaju neposrednu opasnost za zdravlje ljudi ili značajno povećavaju rizik od velike nesreće, kao i da li je o tome u roku obavijestio Upravu;
  - 27) da li je operator preduzeo prema potrebi odgovarajuće mjere za korišćenje tehničkih sredstava ili postupaka kojima će se poboljšati pouzdanost prikupljanja i bilježenja relevantnih podataka i spriječiti moguće manipulacije tim podacima;
  - 28) da li privredna društva koja upstream operacije izvode u drugoj državi dostavljaju Upravi podatke o velikim nesrećama u kojima su učestvovali;
  - 29) da li operator postupa u skladu sa mjerama koje su utvrđene u elaboratu o velikim opasnostima, programima, planovima i obavještenjima koji se dostavljaju u skladu sa ovim zakonom u skladu s odredbama ovog zakona;
  - 30) da li je operator upoznao svoje zaposlene i druga lica angažovana kod operatora sa uslovima za povjerljivo izvještavanje;
  - 31) da li operator redovno i bez odlaganja informiše Upravu i druge nadležne organe o svim bitnim događajima koji mogu imati ili postoji sumnja da mogu imati uticaja na sigurnost upstream operacija, zaštitu lica, imovine i životne sredine;
  - 32) da li operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja održava odgovarajuću opremu i stručno znanje za interni plan reagovanja na vanredni događaj i da li ih je stavio na raspolaganje državnim organima koji su odgovorni za sprovođenje plana za hitne intervencije;
  - 33) da li operator, odnosno vlasnik neproizvodnog postrojenja ažurira interni plan reagovanja na vanredni događaj kod svake bitne promjene elaborata o velikim opasnostima, programa, planova i obavještenja koji se dostavljaju u skladu ovim zakonom, kao i u slučaju bitne promjene plana za hitne intervencije;
  - 34) da li je operator obavijestio nadležne državne organe o velikoj nesreći ili o situaciji u kojoj postoji neposredan rizik od velike nesreće;
  - 35) da li je operator u slučaju velike nesreće preduzeo sve odgovarajuće mjere kako bi spriječio eskalaciju nesreće i ograničio njene posljedice.
- (2) U vršenju inspekcijskog nadzora, pored ovlašćenja utvrđenih zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, inspektor za ugljovodonike ima ovlašćenje da:
- 1) izvrši inspekcijski nadzor nad koncesionarom, operatorom, vlasnikom neproizvodnog postrojenja i bilo kojim licem koji direktno ili indirektno učestvuje u izvođenju upstream operacija;
  - 2) izvrši inspekcijski nadzor bilo kojeg postrojenja ili povezane infrastrukture, odnosno inspekcijski nadzor nad bilo kojom upstream operacijom;
  - 3) naloži poboljšanja ili prema potrebi izvršiti zabranu izvođenja upstream operacija, zabranu rada operatora, postrojenja ili povezane infrastrukture, ako rezultati inspekcijskog nadzora ili rezultati periodičnog ispitivanja i kontrole operatora, vlasnika neproizvodnog postrojenja, odnosno postrojenja i dokumentacije koju Upravi dostavlja operator, odnosno vlasnik neproizvodnog

postrojenja u skladu sa odredbama ovog zakona pokažu da postoji sumnja u pogledu sigurnosti upstream operacija ili postrojenja.

- (3) Inspektor ne može da izrađuje ili da učestvuje u izradi planova i dokumentacije iz člana 13 ovog zakona i da vrši stručni nadzor nad izvođenjem upstream operacija nad kojima vrši inspekcijski nadzor.

Kaznene odredbe

Član 41

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 40.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako:
- 1) ne izvodi upstream operacije u skladu sa ugovorom o koncesiji za proizvodnju, i zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodonika i ovim zakonom (član 2 stav 2);
  - 2) ne preduzme sve mjere radi sprečavanja nastanka velike nesreće tokom izvođenja upstream operacija (član 6 stav 3);
  - 3) ne preduzme sve mjere u slučaju velike nesreće radi smanjivanja posljedica velike nesreće po imovinu, zdravlje ljudi i životnu sredinu (član 6 stav 4);
  - 4) ne saraduje sa Upravom i predstavnicima radnika u tripartitnim konsultacijama (član 6 stav 5);
  - 5) na zahtjev i u roku koji odredi Uprava, ne dostavi sve podatke i informacije koji su joj potrebni za obavljanje poslova utvrđenih ovim zakonom (član 7 stav 4);
  - 6) odbije zahtjev Uprave da snosi troškove koje Uprava ima u obavljanju poslova utvrđenih ovim zakonom i troškove za angažovanje stručnih pravnih i fizičkih lica i organa (član 9 stav 1);
  - 7) kao mjere sigurnosti prilikom izvođenja upstream operacija, ne sačini dokumentaciju iz člana 13 stav 1 ovog zakona;
  - 8) prilikom izvođenja upstream operacija ne postupi u skladu sa mjerama koje su utvrđene u elaboratima o velikim opasnostima, programima, planovima i obavještenjima (član 13 stav 2);
  - 9) ne obezbijedi da se upstream operacije izvode u skladu sa planovima upravljanja rizikom, kako bi rizici od velikih nesreća za život i zdravlje ljudi, životnu sredinu i postrojenja bili na prihvatljivoj nivou (član 13 stav 3);
  - 10) u slučaju kada izvođenje upstream operacija predstavlja neposrednu opasnost za zdravlje ljudi ili značajno povećavaju rizik od velike nesreće, ne preduzme sve mjere za uklanjanje opasnosti ili rizika, a koje uključuju i obustavljanje upstream operacija (član 13 stav 4);
  - 11) o preduzetim mjerama iz člana 13 stav 4 ovog zakona ne obavijesti Upravu u roku od 24 sata od njihovog preduzimanja (član 13 stav 5);
  - 12) ne izradi i u propisanom roku ne dostavi Upravi na davanje saglasnosti elaborat o velikim opasnostima za postrojenje (član 15 st. 1,2, 4 i 5);
  - 13) izvodi upstream operacije sa postrojenja, uključujući operacije bušenja, razvoja i proizvodnje i koordinisane upstream operacije, bez saglasnosti Uprave na elaborat o velikim opasnostima za postrojenje (član 15 stav 6);
  - 14) ne izmijeni elaborat o velikim opasnostima u slučaju kada namjerava da izvrši bitne izmjene ili deinstalaciju postrojenja i izmjene ne dostavi Upravi u propisanom roku (član 16 stav 2);
  - 15) najmanje jednom u pet godina ili na zahtjev Uprave ne izvrši reviziju elaborata o velikim opasnostima za postrojenje (član 16 stav 3);

- 16) ne dostavi Upravi informacije o reviziji elaborata o velikom opasnostima za postrojenje u roku od deset dana od dana završetka revizije (član 16 stav 4);
- 17) sačini elaborat o velikim opasnostima za više proizvodnih postrojenja bez prethodne saglasnosti Uprave (član 17 stav 1);
- 18) se prilikom sačinjavanja elaborata o velikim opasnostima za postrojenje ne konsultuje sa predstavnicima zaposlenih o pitanjima značajnim za sigurnost upstream operacija, uslove rada, radnu sredinu i njihovim posljedicama za zaštitu i zdravlje na radu (član 17 stav 3);
- 19) uz elaborat o velikim opasnostima ne dostavi i dokumentaciju iz čl 18,25 i 28 ovog zakona (član 17 stav 4);
- 20) najkasnije 45 dana prije planiranog početka operacija bušenja, Upravi na mišljenje ne dostavi interni plan reagovanja na vanredni događaj (član 18 stav 1);
- 21) interni plan reagovanja na vanredni događaj ne uskladi sa planom iz člana 31 ovog zakona (član 18 stav 3);
- 22) prilikom izrade internog plana reagovanja na vanredni događaj ne implementira preporuke iz poslednje procjene rizika od velike nesreće (član 18 stav 4);
- 23) ne uključi analizu efikasnosti odgovora na izlivanje ugljovodonika u interni plan reagovanja na vanredni događaj (član 18 stav 5);
- 24) izvodi upstream operacije bez pozitivnog mišljenja Uprave na interni plan reagovanja na vanredni događaj ili na izmjene tog plana (član 18 stav 7);
- 25) ne sprovede bez odlaganja interni plan reagovanja na vanredni događaj u slučaju iznenadnih događaja, velike nesreće ili velike opasnosti (član 18 stav 8);
- 26) ne dostavi Upravi na davanje mišljenja izmjenjeni interni plan reagovanja na vanredni događaj ili opis toga plana najkasnije 45 dana prije planiranog početka operacija bušenja, a priroda operacija bušenja ili lokacija bušenja to zahtijeva (član 19 stav 1);
- 27) u slučaju promjene elaborata o velikim opasnostima, bitne promjene programa, planova i obavještenja za upstream operacije koji se dostavljaju u skladu sa zakonom, kao i u slučaju bitne promjene plana za hitne intervencije, ne izvrši i ne dostavi Upravi izmjene internog plana reagovanja na vanredni događaj u roku od tri dana od dana izmjene internog plana (član 19 st. 2 i 3);
- 28) namjerava da neproizvodno postrojenje koristi za izvođenje koordinisanih upstream operacija, a te operacije ne uključi u interni plan reagovanja na vanredni događaj i izmjene plana ne dostavi Upravi, na mišljenje najkasnije 60 dana prije planiranog početka koordinisanih upstream operacija (član 19 stav 4);
- 29) ne sačini spisak, ne održava odgovarajuću opremu i ne obezbijedi stručna lica za sprovođenje internog plana reagovanja na vanredni događaj (član 20 stav 1);
- 30) ne stavi na raspolaganje lica i opremu za reagovanje u slučaju vanrednog događaja državnim organima odgovornim za sprovođenje plana za hitne intervencije (član 20 stav 2);
- 31) neproizvodno postrojenje namjerava koristiti za izvođenje upstream operacija, a u internom planu reagovanja na vanredni događaj za to postrojenje ne uključi procjenu rizika koja je sprovedena tokom izrade programa bušenja bušotine sačinjenog u skladu sa zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodonika (član 20 stav 3);

- 32) interni plan reagovanja na vanredni događaj ne uskladi sa drugim mjerama koje se odnose na zaštitu i spašavanje ljudi sa ugroženog postrojenja (član 20 stav 4);
- 33) redovno ne ispituje svoju pripravnost za efikasan odgovor na velike nesreće (član 20 stav 5);
- 34) izvodi operacije bušenja, razvoja i proizvodnje ugljovodonika bez saglasnosti Uprave u skladu sa ovim zakonom (član 21 stav 1);
- 35) u program bušenja bušotine i program razvoja i proizvodnje ugljovodonika, koje sačinjava u skladu sa zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodonika, nije uključio informacije o mjerama sigurnosti pri izvođenju tih operacija u skladu sa ovim zakonom (član 21 stav 2)
- 36) u postupku planiranja upstream operacija iz člana 21 stav 1 ovog zakona i postupku planiranja bitnih izmjena ovih operacija ne obezbijedi nezavisnu verifikaciju (član 21 stav 3);
- 37) ne obavijesti Upravu o svim bitnim izmjenama iz člana 21 stav 3 ovog zakona najkasnije dva dana prije planiranog izvođenja bitnih izmjena (član 21 stav 5);
- 38) ne uključi analizu efikasnosti odgovora na izlivanje ugljovodonika u postupku planiranja operacija bušenja (član 21 stav 6);
- 39) ne dostavlja dnevno i sedmično Upravi izvještaj o operacijama bušenja (član 21 stav 7)
- 40) ne dostavi Upravi obavještenje o koordinisanim upstream operacijama (član 22 st. 1 i 2);
- 41) izvodi koordinisane upstream operacije bez saglasnosti Uprave na obavještenje iz člana 22 stav 1 ovog zakona (član 22 stav 5);
- 42) ne dostavlja dnevno i sedmično Upravi izvještaj o koordinisanim upstream operacijama (član 22 stav 6);
- 43) ne obavijesti Upravu o svim bitnim izmjenama dostavljenog obavještenja o koordinisanim upstream operacijama najkasnije dva dana prije planiranog izvođenja bitnih izmjena (član 23 stav 1);
- 44) ne obavijestiti Upravu o ulasku ili izlasku iz postrojenja u područje na kojima Država Crna Gora u skladu s međunarodnim pravom ostvaruje jurisdikciju i suverena prava na istraživanje i proizvodnju ugljovodonika, najkasnije u roku od 60 dana od predviđenog ulaska ili izlaska postrojenja (član 24 stav 1);
- 45) obavještenje o premještanju proizvodnog postrojenja na novu proizvodnu lokaciju, ne dostavi Upravi najmanje 90 dana prije predviđenog premještanja postrojenja (član 24 stav 2);
- 46) izvrši premještanje postrojenja bez saglasnosti Uprave (član 24 stav 3);
- 47) ne uspostavi ili ne održava sistem nezavisne verifikacije (član 25 stav 1);
- 48) ne uključi opis sistema nezavisne verifikacije u sistem upravljanja sigurnošću i zaštitom životne sredine (član 25 stav 3);
- 49) ne postupi u skladu sa preporukama nezavisne verifikacije, odnosno ne sačini evidenciju mjera koje je preuzeo po preporukama nezavisne verifikacije i Upravi ne dostavi podatke o tome (član 25 stav 5);
- 50) rezultate i preporuke nezavisne verifikacije, kao i evidenciju mjera koje je preduzeo po tim preporukama, ne čuva najmanje šest mjeseci nakon završetka upstream operacija na koje se nezavisna verifikacija odnosi (član 25 stav 6);
- 51) rezultate i preporuke nezavisne verifikacije, kao i evidenciju mjera koje je preduzeo po preporukama nezavisne verifikacije, ne uključi u program bušenja bušotine izrađen u skladu sa zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodonika (član 25 stav 7);

- 52) ne uspostavi sistem nezavisne verifikacije prije dostavljanja Upravi elaborata o velikim opasnostima iz člana 16 ovog zakona (član 25 stav 8);
  - 53) ne uspostavi sistem nezavisne verifikacije u skladu sa sadržajem iz člana 26 ovog zakona (član 26);
  - 54) ne izradi ili ne dostavi Upravi politiku za sprečavanje velikih nesreća i sistem za upravljanje sigurnošću i zaštitom životne sredine (član 28 stav 1);
  - 55) ne primjenjuje poslovnu politiku za sprečavanje velikih nesreća tokom izvođenja upstream operacija i ako ne prati primjenu tih politika (član 28 stav 2);
  - 56) u poslovnoj politici za sprečavanje velikih nesreća ne uključi svoju odgovornost za nadzor nad rizicima od velike nesreće prilikom izvođenja upstream operacija, kao i mjere za poboljšanje tog nadzora, kako bi u svakom trenutku bio osiguran visok nivo zaštite (član 28 stav 3);
  - 57) poslovnu politiku iz člana 28 stav 1 ovog zakona ne dostavi Upravi, najkasnije sa dostavljanjem planova, programa i obavještenja koje izrađuje u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodonika (član 28 stav 4);
  - 58) ne donese procedure za tripartitnu konsultaciju i opis tog sistema ne uključi u poslovnu politiku za sprečavanje velikih nesreća (član 28 stav 5);
  - 59) se prilikom izrade i sprovođenja politike za sprečavanje velikih nesreća i sistema upravljanja sigurnošću i zaštitom životne sredine ne pridržava propisanih uslova iz člana 29 ovog zakona;
  - 60) ne saraduje sa Upravom prilikom izrade standarda i smjernica za primjenu najbolje prakse koje se odnose na kontrolu i praćenje velikih opasnosti tokom preduzimanja upstream operacija (član 30);
  - 61) bez odlaganja ne obavijesti nadležne organe o velikoj nesreći ili o situaciji u kojoj postoji neposredan rizik od velike nesreće (član 32);
  - 62) ne dostavlja redovno i bez odlaganja informacije Upravi i drugim nadležnim organim o svim bitnim događajima koji mogu imati uticaja na sigurnost upstream operacija, zaštitu lica, imovine i životne sredine (član 33 stav 1);
  - 63) ne preduzme mjere za korišćenje tehničkih sredstava ili postupaka za poboljšanje pouzdanosti prikupljanja i bilježenja relevantnih podataka i sprečavanja moguće manipulacije tim podacima (član 33 stav 4);
  - 64) Upravi ili drugim licima na zahtjev Uprave, odnosno drugim nadležnim organima ne obezbijedi prevoz do i sa postrojenja ili pomorskog objekta povezanog sa upstream operacijama, smještaj, kao i druge uslove potrebne za obilazak postrojenja, radi sprovođenja nadležnosti utvrđenih ovim ili drugim zakonom (član 34);
  - 65) ne upozna svoje zaposlene i druga angažovana lica o mogućnostima za povjerljivo izvještavanje (član 35 stav 2);
  - 66) ne obavijesti Upravu o okolnostima velikih nesreća u kojima je uključen u drugim državama, u svojstvu operatora ili koncesionara, samostalno ili putem svojih zavisnih lica (član 37 stav 1).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 60 do 4.000 eura.

Odložena primjena Član 42

Odredba člana 38 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Usaglašavanje poslovanja

Član 43

Koncesionari su dužni da usaglase svoje poslovanje sa ovim zakonom u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 44

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na snagu

Član 45

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

IZVJEŠTAJ SA JAVNE RASPAVE O NACRT ZAKONA O SIGURNOSTI OPERACIJA SA UGLJOVODONICIMA

Ministarstvo ekonomije je 9. avgusta 2018. godine objavilo Javnu raspravu o Nacrtu zakona o sigurnosti operacija sa ugljovodonicima. Javna raspava je oglašena na sajtu Ministarstva ekonomije, portalu e-uprave, kao i štampanom mediju novinama "Dnevne novine".

Javna rasprava je trajala od 9. avgusta do 21. septembra 2018. godine. Okrugli sto povodom javne raspave je održan 20. septembra, u Podgorici. Lista učesnika Okruglog stola je data kao Prilog 1.

Uvodno izlaganje povodom Nacrta zakona o sigurnosti operacija sa ugljovodonicima (Nacrt zakona), u ime predlagača, je dala gđa Biljana Jestrović, gen. direktorica Direktorata za rudarstvo i geološka istraživanja u Ministarstvu ekonomije. Gđa Jestrović je pojasnila da je Programom rada Vlade Crne Gore za 2018. godinu, kao i Planom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, predviđeno utvrđivanje Predloga ovog zakona za IV kvartal 2018. godine, kao i da će se ovim zakonom u nacionalno zakonodavstvo izvršiti transpozicija Direktive EU o bezbjednosti operacija sa ugljovodonicima u podmorju, iz 2013.godine, koja propisuje uslove obavljanja djelatnosti istraživanja i proizvodnje ugljovodonika u podmorju od strane koncesionara, u pogledu bezbjednosti operacija sa ugljovodonicima, kao i nadležnosti i dužnosti države u kontroli tih operacija. Gđa Jestrović je takođe pojasnila osnovne principe regulisanje ove oblasti Nacrtom zakona, uključujući odgovornost koncesionara (operatora) za uslađenost sa odredbama Nacrta zakona, kako na korporativnom nivou upravljanja, tako i na nivou neposrednog izvođenja upstream operacija. Dalje je dato pojašnjenje u dijelu koji se odnosi na obaveznost sistema nezavisne verifikacije, kao i načina na koji će Država vršiti nadzor nad usklađenosti operatora sa odredbama zakona.

Bisera Andrijašević, u ime Eni Montenegro BV, je iznijela dvije sugestije na Nacrt zakona koje se odnose na: moguće dupliranje nadležnosti Uprave za ugljovodonike i kompetetnog tijela iz Nacrta zakona, u smislu da je Zakonom o istraživanju i proizvodnji ugljovodonika predviđeno da Uprava za ugljovodonike daje saglasnost na program razvoja i proizvodnje ugljovodonika, koji sadrži dio koji se tiče sigurnosti operacija. S tim vezi, predložemo je dodavanje novog člana kojim bi se transponovao član 8.8 Direktive koji propisuje neophodnost saradnje državnih organa u cilju izbjegavanja dupliranja regulatornih funkcija; detaljnijeg pojašnjenja Nacrta zakona u dijelu koje to troškove može da snosi operator. Naznačeno je da su komentari dostavljeni i pisanim putem.

Antonios Nikolopoulos, u ime Energean Montenegro BV, je iznio nekoliko sugestija na Nacrt zakona koje se odnose na: neophodnost izdavanja smjernica za sprovođenje zakona, implementiranja aneksa Direktive u Nacrt zakona; nedefinisanje principa ALARP (as low as reasonable possible) u Nacrtu zakona; pojedinih rokova za dostavljanje dokumentacije; kao i dijeljenja istog mišljenja povodom komentara Eni-ja. Naznačeno je da su komentari dostavljeni i pisanim putem.

Predstavnici obrađivača su se u usmenoj diskusiji osvrnuli na iznešene usmene komentare. Imajući u vidu da su komentari dostavljeni i pismenim putem, predstavnici obrađivača su se obavezali da iste razmotre i eventualno implementiraju.

Obrađivač zakona je primjedbe i sugestije koje su iznijete na okruglom stolu, a koje su dostavljene i pisanim putem, kao i druge komentare i primjedbe dostavljene pisanim putem, analizirao, nakon čega je jedan broj primjedbi i prihvaćen. Lista svih dostavljenih komentara i odgovora obrađivača je data kao Prilog 2. Na osnovu prihvaćenih primjedbi i sugestija, izvršene su izmjene i dopune teksta Nacrta zakona.

**NACRT ZAKONA O SIGURNOSTI OPERACIJA SA UGLJOVODONICIMA
IZVJEŠTAJ SA JAVNE RASPAVE
OKRUGLI STO – LISTA UČESNIKA**

Redni broj	Ime i prezime	Organizacija
1	Biljana Jestrović	Ministarstvo ekonomije
2	Emilija Otašević	Ministarstvo ekonomije
3	Dina Skarep Radonjić	Uprava za ugljovodonike
4	Predrag Radulović	Uprava za ugljovodonike
5	Radosav Čović	Uprava za ugljovodonike
6	Bisera Andrijašević	BDK adv. kancelarija
7	Eugenio Sordini	Eni Monenegro BV
8	Ekatarina Zaytseva	Novatek Monenegro BV
9	Danijel Radović	Arhimed DOO
10	Antonios Nikolopoulos	Energiean Montenegro BV
11	Marijana Lalatović	Energiean Montenegro BV

Redni broj	Komentar dao	Član	Komentar	Odgovor
1.	Energean	opšti	Kao opšti komentar, smatramo da bi pri pozivanju na članove bilo korisno pozivati se na odgovarajuće članove evropske Direktive, zato što se ovim Zakonom ta direktiva ugrađuje u crnogorsko zakonodavstvo.	Navedeni predlog se ne prihvata iz razloga jer se prilikom transponovanja direktiva EU u crnogorsko zakonodavstvo ne vrši pozivanje na članove konkretne direktive EU. Međutim, nacrt zakona prati i odgovorajuća "tabela usklađenosti propisa sa propisom EU" iz koje se na jasan način može zaključiti kako su odredbe direktive transponovane u zakon.
2.	Energean	opšti	Naš drugi opšti komentar odnosi se na apsolutnu neophodnost da se izdaju Smjernice za primjenu Zakona. One treba da obuhvate, kao minimum, sljedeće teme: a. pojedinosti o sadržaju svih Obavještenja, b. pojedinosti o dokazivanju 'prihvatljivog' rizika, c. pojedinosti o definisanju operacija u vezi sa bušotinama (bušenje, intervencije), d. pojedinosti o sistemu verifikacije i nezavisnom tijelu za verifikaciju, e. pojedinosti o zahtjevima temeljnog preispitivanja	Nacrtom zakona, čl. 15 st. 2, čl. 20 st. 10, čl. 23 st. 10, čl. 27. st. 12, čl. 32 st. 3, je predviđeno donošenje podzakonskih propisa kojima će se na detaljniji način definisati predmetns materija
3.	Energean	opšti	Treba takođe napomenuti da usmjerenje iz evropske Direktive na smanjenje rizika na 'najniži razumno praktični' nivo (<i>As Low As Reasonably Practicable</i> , ALARP) nije uključeno u nacrt Zakona. Definicija ALARP nivoa treba da bude jasno objašnjena u gorepomenutim Smjernicama.	U skladu sa odredbama Direktive 2013/30/EU, o bezbjednosti operacija sa ugljovodonicima u podmorju (Direktiva), u Nacrtu zakona se koriste termini "prihvatljiv" i "prikladan". Vidjeti član 2 tač. 6 i 8 Direktive i član 3 tač. 6 i 8 Predoga zakona. Direktiva ne koristi termin ALARP. S tim u vezi, komentar se ne prihvata
4.	Energean	opšti	Nedostaju veoma bitne informacije koje su sadržane u aneksima evropske Direktive jer aneksi nisu uključeni u nacrt Zakona.	Direktiva ima ukupno 9 aneksa. Aneksi 1,2,6,7,8 i 9 će se u transponovati u nacionalno zakonodavstvo putem podzakonskih propisa, za čije donošenje je predviđen osnov u Nacrtu zakona (vidjeti čl. 15 stav 2). Aneksi 3,4,5 Direktive su već transponovani u Nacrtu zakona.

5.	Energean	Čl.3 st.3	U definiciji upstream operacija koja je data u čl.3 st.3 nije jasno da li su uključeni cjevovodi (podmorski, podzemni, nadzemni, oni koji povezuju dvije instalacije na moru i kopnu) (u evropskoj Direktivi cjevovod je uključen samo u dužini koja sa nalazi u okviru sigurnosne zone).	Nijesmo saglasni da Direktiva uključuje samo cjevovode koji su u okviru sigurnosne zone postrojenja od 500 metara. Direktiva (čl. 2 tač. 3) obuhvata sve cjevovode povezane sa postrojenjem i povezanom infrastrukturom, a u vezi sa istraživanjem i proizvodnjom ugljovodonika, bez obzira da li se oni (ne)nalaze u okviru sigurnosne zone, osim cjevovoda koji se koriste sa prenos nafte i gasa sa jedne obale na drugu. Dakle, Direktiva ne obuhvata midstream i downstream cjevovode, što je slučaj i sa definicijom "upstream" iz Nacrta zakona (čl. 3 tač. 3). Dakle, ako je cjevovod povezan sa postrojenjem ili povezanom infrastrukturom, koji se koriste za istraživanje i proizvodnju ugljovodonika, bez obzira što se cjevovod nalazi izvan zone od 500 m, na njega se odnose odredbe Nacrta zakona.
6.	Novatek	Čl.6 st.1 i 2	Molimo vas da se uskladite sa odgovarajućim zakonodavstvom	Smatramo da su odredbe čl. 6 st 1 i 2 Nacrta zakona već usklađene sa odgovarajućim zakonodavstvom
7.	Opština Tivat	Čl.6 st.1	Članom 6 stav 1 propisuje se "Istražno bušenje sa postrojenja može otpočeti nakon što je izvršeno rano i efikasno učestvovanje javnosti u vezi sa mogućim uticajima planiranih upstream operacija na životnu sredinu". Mišljenja smo da prednje citirani stav treba da glasi "Istražno bušenje otpočinje nakon dobijanja potrebnih saglasnosti, shodno propisima kojima je uređena zaštita životne sredine". Navedeno, imajući u vidu da je u skladu sa odredbama propisa kojima se uređuje zaštita životne sredine regulisano i pitanje učešća javnosti.	Član 6 Nacrta zakona se bavi obaveznim učešćem javnosti, a ne izdavanjem saglasnosti na bušenje bušotine. Pored navedenog, da bi se dobila saglasnost za bušenje bušotine, operator je dužan da pribavi neophodno odobrenje u skladu sa Zakonom o istraživanju i proizvodnji ugljovodonika (Zakon o ugljovodonicima). Takođe, dužan je da pribavi i saglasnost na procjenu uticaja na životnu sredinu u skladu sa Zakonom o procjeni uticajana na životnu sredinu. Nacrtom, čl. 7 i 21, je jasno propisano da se bušenje ne može sprovesti ukoliko kompetentno tijelo ne da pozitivno mišljenje, odnosno da Uprava za ugljovodnike ne može izdati odobrenje za bušenje bušotine ukoliko kompetentno tijelo iz Nacrta zakona nije dalo pozitivno mišljenje u skladu sa ovim zakonom. Iz navedenog se jasno zaključuje da je intencije primjedbe već inkorporirana u postojeći Nacrt zakona. Stoga se komentar ne prihvata
8.	Novatek	Čl. 8 st. 5	Nacrt nije jasan. Znaci li da je zamjena aktuelnog operatora obavezna	Nacrt Zakona jasno propisuje da su koncesionari obavezni da "predlože, bez odlaganja, zamjenu postojećeg operatora". Iz navedenog proizilazi da je zamjena operatora obavezna. Tekst je doručan tako da intencija norme bude jasnija
9.	Opština Tivat	Čl.11	Članom 11 potrebno je definisati uslove koje treba da ispunjavaju članovi i predsjednik komisije za sigurnost operacija sa ugljovodonicima.	Nacrtom Zakona koji je bio na javnoj raspavi je bilo definisano da Kompetentno tijelo bude komisija sasavljena od članova više organa. Ovaj koncept je promijenjen. Stoga se komentar ne prihvata
10.	Novatek	Čl. 11 i 26	imaju isti naslov. Molimo vas da napravite izmjene kako bi izbjegli zabunu.	Primjedba je prihvaćena. Član 12 i 26 su spojeni u jedan član (novi član 11)

11.	Novatek	Čl. 11-14	<p>Nacrt uvodi novo regulatorno tijelo -Komisiju za sigurnost operacija sa ugljovodonicima. Komisija je između ostalog ovlaštena da izdaje misljenja o programu razvoja i proizvodnje operacijama bušenja, koordinisanim upstream operacijama, itd. (član 12. Nacrta) sa naglaskom na sigurnost operacija sa ugljovodonicima.</p> <p>Sa druge strane, Zakon o istraživanju i proizvodnji ugljovodonika predviđa da je Uprava za ugljovodonike takođe zadužena za odobravanje programa za razvoj i proizvodnju, i da isto tako mora definisati sigurnosni aspekt operacija sa ugljovodonicima.</p> <p>Iz prethodnih paragrafa slijedi da sigurnosni aspekt programa razvoja i proizvodnje ugljovodonika može istovremeno biti predmet ocjene Komisije u skladu sa Nacrtom, kao i Uprave u skladu sa Zakonom, sto u teoriji moze dovesti do oprečnih odluka i negativno uticati na operatore i operacije sa ugljovodonicima.</p> <p>Imajuci u vidu da je Nacrt usklađen sa EU Direktivom 2013/30/EC o sigurnosti operacija sa naftom i gasom u podmorju („ Direktiva"), želimo da ukažemo na član 8.8 Direktive i smatramo da bi u skladu sa pomenutim članom 8.8 trebala da stoji posebna klauzula koja bi pomogla u izbjegavanju dupliranja regulatornih funkcija između Komisije i Uprave u bilo kojoj fazi razvoja ili istraživanja ugljovodonika, kako bi se spriječile konfliktne situacije u tom pogledu.</p>	<p>Uprava za ugljovodonike, shodno Zakonu o ugljovodonicima, će davati saglasnost na program razvoja i proizvodnje ugljovodonika, kao i na plan bušenja i program operacija vezanih za bušotinu, ali ne i u dijelu koji se odnosi na sigurnost tih operacija. Kada je u pitanju sigurnost operacija, nadležno je kompetentno tijelo koje vrši procjenu dokumenata koja se dostavljaju u skladu sa ovim zakonom.</p> <p>Ipak, u cilju izbjegavanja bilo kakvog sukoba nadležnosti, u skladu sa datim komentarima i čl 8.8 Direktive, u Nacrtu zakona je dodat novi član 14 kojim je propisano da su nadležni organi dužni da sarađuju u cilju izbjegavanja dupliranja regulatornih funkcija.</p>
-----	---------	-----------	---	---

12.	Eni	Čl. 11-14	<p>Nacrt uvodi novi regulatorni organ za oblast sigurnosti operacija s ugljovodonicima, Komisiju za sigurnost operacija sa ugljovodonicima ("Komisija"). Komisiji su date različite nadležnosti kako bi se osigurala pravilna primjena ovog zakonodavnog akta, i u tom pogledu Komisija je nadležna, između ostalog, da daje mišljenja na program razvoja i proizvodnje ugljovodonika, na obavještenja o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu, na obavještenje o koordinisanim upstream operacijama, itd. (član 12 Nacrta). Operatori su obavezni da dostave navedena dokumenta Komisiji na odobrenje, i odobrenje Komisije je preduslov za odobrenje istih dokumenata od strane Uprave za ugljovodonike ("Uprava").</p> <p>S druge strane, Zakonom o istraživanju i proizvodnji ugljovodonika ("Zakon") propisano je da je Uprava nadležna za odobravanje, pored ostalih dokumenata, i programa razvoja i proizvodnje ugljovodonika. U skladu s članom 35 Zakona, program razvoja i proizvodnje ugljovodonika mora sadržati, između ostalog, alternativna rješenja o načinu razvoja i proizvodnje s mjerama zaštite životne sredine. Programom se takođe mora definisati sigurnosni aspekt operacija s ugljovodonicima. Uprava je nadležna da ocjenjuje taj dokument u cjelini (jer Zakon se sadrži drugačiju odredbu), tj. da ocjenjuje sve njegove elemente uključujući i dio o sigurnosti operacija.</p> <p>Iz prethodnih paragrafa slijedi da sigurnosni aspekt programa razvoja i proizvodnje ugljovodonika može istovremeno biti predmet ocjene Komisije u skladu s Nacrtom, kao i Uprave u skladu sa Zakonom, što teoretski može dovesti do suprotnih odluka i negativno uticati na operatore i operacije s ugljovodonicima.</p> <p>Imajući u vidu da je Nacrt harmonizovan s EU Direktivom 2013/30/EZ o sigurnosti operacija s naftom i gasom u podmorju ("Direktiva"), želimo da ukažemo na član 8.8. Direktive, koji predviđa sljedeće: <i>Ako se nadležni organ sastoji od više organa, država članica ulaže sve napore kako bi izbjegla dupliranje regulatornih funkcija između tih organa. Država članica može imenovati jedan od sastavnih organa kao vodeći organ koji je odgovoran za koordinaciju regulatornih funkcija iz ove Direktive i izvještavanje Komisije.</i> Jasno je da Uprava i Komisija formalno ne bi predstavljale isti organ i da imaju različite nadležnosti, ali u praksi postoji rizik dupliranja funkcija u pogledu (makar) odobrenja aspekta sigurnosti programa za razvoj i proizvodnju. Stoga, smatramo da treba da postoji posebna odredba u duhu člana 8.8 Direktive, koja bi omogućila da se izbjegne dupliranje funkcija između Komisije i Uprave u bilo kojoj fazi razvoja ili istraživanja ugljovodonika, i da se spriječe konfliktna situacije u tom pogledu.</p>	Isto kao i za prethodni komentar
-----	-----	-----------	--	----------------------------------

13.	Novatek	Čl. 14 st 2	Neophodno je naći način kako bi se izbjegao sukob interesa.	Predmetni stav je dorađen na način da je detaljnije definisano šta se smatra "sukobom interesa". Smatramo da je Nacrtom zakona jasno propisan način kojim se sukob interesa sprečava.
14.	Energiean	Čl. 14 st 2	Akreditovana tijela za certifikaciju mogu nadležnom organu da pruže usluge Nezavisnih tijela za verifikaciju ili stručnih konsultanata. U slučaju zajedničkog interesa (da se usluge pružaju operatru i nadležnom organu), kako se određuje prioritet da bi se osiguralo da nema sukoba interesa prema čl.14 st.2.	Odgovor je isti kao i za prethodni komentar. U konkretnom slučaju, kao i u svakom drugom slučaju, prioritet se određuje u zavisnosti od toga kome je akreditovano tijelo prvo pružilo, odnosno kome se prvo obavezalo da pruži konkretne usluge.
15.	Novatek	Čl.14 St. 3	Ovaj član nalaže da su „, koncesionari dužni da snose troškove Komisije koji nastaju kao posledica izvršavanja dužnosti ..." Kako bi se izbjegla pretjerana upotreba resursa Koncesionara, ovu odredbu bi trebalo dopuniti i odrediti koje troškove pokrivaju koncesionari i u kojoj mjeri	Komentar je prihvaćen. Predmetni član Nacrta zakona je izmijenjen
16.	Energiean	Čl.14 st. 3	Treba jasno definisati troškove koje koncesionari pokrivaju shodno čl.14 st.3. Jasno su definisani stručna pomoć od tehničkih i pravnih stručnjaka, troškovi u vezi sa inspekcijama nadležnih organa, i istrage. Treba definisati dalje troškove u vezi sa primjenom Zakona (koji se pominju u čl.29 st.2).	Isto kao i prethodni komentar
17.	Eni	Čl.14 st. 3	Ovaj član nalaže da su „, koncesionari dužni da ...snose troškove Komisije koji nastaju kao posledica izvršavanja dužnosti ..." Kako bi se izbjegla pretjerana upotreba resursa Koncesionara, ovu odredbu bi trebalo dopuniti i odrediti koje troškove pokrivaju koncesionari i u kojoj mjeri	Isto kao i prethodni komentar
18.	Novatek	Čl.16 st. 1	Trebalo bi navesti vremenski okvir za odobrenje.	Predložena izmjena je neprihvatljiva. Ovo i iz razloga što u postupku davanja mišljenja na obavještenje o programu razvoja i proizvodnje kompetentno tijelo može tražiti dodatne informacije. Takođe, rok u kojem je kompetentno tijelo dužno dati mišljenje zavisi do kompleksnosti projekata na koje se dalje mišljenje.
19.	Novatek	Čl.16 st. 3	Molim vas da precizirate šta tačno znači „predstavnicu radnika", ko je zadužen za odabir/imenovanje istih, ograničenja njihove odgovornosti i ovlašćenja, itd.	Kada su u pitanju predstavnici radnika, u dijelu koji se odnosi na zaštitu na radu, relevantne su odredbe Zakona o zaštiti i zdravlju na radu, kao i Zakona o radu u dijelu koji se odnosi na sindikalno organizovanje. Predstavnicu radnika ne bira operator kao poslodavac, niti nadležni organi, već radnici.
20.	Novatek	Čl.16 st. 4	Nije jasno koje informacije će ovaj izvještaj sadržati. Gdje je to objašnjeno? Navedite.	Sadržaj izvještaja o velikim opasnostima za proizvodno postrojenje, uključujući i skup postrojenja, biće detaljnije propisan podzakonskim aktom donijetim na osnovu člana 15 stav 2 Nacrta zakona.

21.	Novatek	Čl.16 st.6	<p>a) „Dodatne informacije u" vlasništvu operatora" (dodato)</p> <p>b) 10 dana je prekratak period, mi predlažemo 30 dana.</p> <p>c) Predlažemo izmjenu klauzule na sledeći način: - „Ili,ukoliko se operator ne slaže i može da potkrijepi svoje neslaganje , izmjeni dopune se neće primjenjivati".</p>	<p>a) umetanje riječi "dodatne informacije" nije prihvatljivo. Time bi se opstruisala intencija zakona i umanjila odgovornost operatora za sačinjavanje izvještaja o velikim opasnostima, odnosno za dostavljanje dodatnih informacija koje zahtijeva kompetentno tijelo.</p> <p>b) predlog je prihvaćen, s tim da je rok od 10 dana zamijenjen riječima "u roku koji odredi kompetentno tijelo".</p> <p>c) umetanje predloženih riječi nije prihvatljivo. Time bi se opstruisala intencija zakona i umanjila odgovornost operatora za sastavljanje izvještaja o velikim opasnostima, odnosno za ispravku izvještaja u skladu sa instrukcijama kompetentnog tijela.</p>
22.		Čl 16 st 8	Dodato: "ali ne vise od jednom godisnje."	<p>Predmetni stav se odnosi na potrebu temeljnog preispitivanja izvještaja o velikim opasnostima, pri čemu se isti mora ispitivati periodično, tj. najkasnije svake dvije godine.</p> <p>Predloženo ograničavanje preispitivanja na najviše jednom godišnje je neprihvatljivo, jer bi se time opstruisala intencija zakona i umanjila odgovornost operatora za usklađenost sa odredbama ovog zakona. Da li će se preispitivanje vršiti više puta u toku jedne kalendarske godine isključivo zavisi od načina na koji operator izvodi upstream operacije, odnosno da li se iste izvode na siguran način, bez incidenata koji dovode ili su mogli dovesti do velikih nesreća. Ukoliko operator izvodi upstream operacije na bezbjedan način, potreba za vanrednim prispitivanjem izvještaja neće postojati.</p>
23.	Novatek	Čl.16 st. 9	Molimo da provjerite unakrsnu referencu (nema dokumenata u 11 okviru člana 25).	Predložena sugestija je prihvaćena
24.	Novatek	Čl.16 st 10	Molimo, navedite koje su ove vlasti i koji zakon regulise ovu proceduru.	Predložena sugestija je prihvaćena na način da su identifikovani organi kojim se dostavlja izvještaj. Postupak je propisan Nacrtom zakona
25.	Novatek	Čl. 17	Svi komentari iz člana 16 se odnose i na ovaj član	Postupljeno kao i sa komentarima za čl. 16
26.	Novatek	Čl 18 st 1	Trebalo bi uvesti vremenski okvir za odobrenje.	Predložena izmjena je neprihvatljiva. Ovo i iz razloga što u postupku davanja mišljenja na interni plan reagovanja kompetentno tijelo može tražiti dodatne informacije neophodne za razmatranje plana
27.	Novatek	Čl 18 st 3	Nejasno je koje informacije plan treba da sadrži. Molimo precizirajte iii ubacite referencu .	Sadržaj internog plana će biti definisan podzakonskim aktom koji će se donijeti na osnovu čl 15 stav 2 Nacrta zakona

28.	Novatek	Čl 18 st 11	Isti komentari kao i za član 16	Postupljeno kao i sa komentarima za čl. 16
29.	UPS	Čl 18 St 1 i 11	<p>Ovim odredbama se od operatora traži da dostavi interni plan reagovanja 'Komisiji na davanje mišljenja' (stav 1) i 'organima državne uprave nadležnim za poslove zaštite mora od zagađenja sa plovnih objekata i za traganje i spašavanje na moru (stav 11).</p> <p>Interni plan reagovanje prema Nacionalnom planu za hitno reagovanje u slučaju zagađenja mora sa plovnih objekata (tačka 19.1 i 19.2 Nacionalnog plana) dostavlja se na odobrenje Upravi pomorske sigurnosti kako bi se obezbijedila usklađenost sa Nacionalnim sistemom reagovanja. Nacionalni plan donijela je Vlada Crne Gore na sjednici od 28.aprila 2011.godine.</p> <p>Prema tome, Komisija može da da mišljenje, ali interni plan odobrava organ koji je zadužen za reagovanje na moru i primjenu Nacionalnog plana, odnosno Uprava pomorske sigurnosti.</p> <p>Takođe, službu traganja i spašavanja takođe obavlja Uprava pomorske sigurnosti u skladu sa Nacionalnim planom za traganje i spašavanje na moru.</p> <p>Predlažemo da se stav 1 i 11 člana 18 preformulišu tako da se predviđa da interni plan odobrava organ zadužen za reagovanje na moru, odnosno Uprava pomorske sigurnosti.</p>	Komentari su prihvaćeni
30.	Novatek	cl. 19,20, 21, 22	Relevantni komentari za članove 16-18 odnose se i na ovaj član	Postupljeno kao i kod komentara na čl. 16
31.	Energean	Rokovi (čl 16,17,19,20,21,22)	<p>Nema suštinske potrebe da se definiše rok od 10 dana u niženavedenim članovima jer se, ukoliko ne budu primljene informacije koje se potencijalno mogu zahtijevati, procedura davanja saglasnosti na izvještaj o velikim opasnostima (RoMH) prekida. Predlažemo da se ovaj rok izbriše iz pomenutih nienavedenih članova:</p> <p>a. čl.16 st.5, dodatne informacije i izmjene Izvještaja o velikim opasnostima koje se odnose na proizvodna postrojenja,</p> <p>b. čl.17 st.5, dodatne informacije i izmjene Izvještaja o velikim opasnostima koje se odnose na neproizvodna postrojenja,</p> <p>c. čl.19 st.2, dodatne informacije za Obavještenja o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu (NOWO),</p> <p>d. čl.20 st.3, dodatne informacije o Obavještenju o programima razvoja,</p> <p>e. čl.21 st.3, dodatne informacije o Obavještenju o premještanju postrojenja,</p> <p>f. čl.22 st.4, dodatne informacije o Obavještenju o koordinisanim operacijama (COMOPS).</p>	Komentar je prihvaćen, s tim da je rok od 10 dana zamijenjen sa "u roku koji odredi kompetentno tijelo". Takođe, članom 11 stav 3 Nacrta zakona kompetentnom tijelu je data mogućnost da vrši produžavanje rokova za dostavljanje dokumentacije od strane operatora, što uključuje i dostavljanje dodatnih informacija.

32.	Energiean	Rokovi (16,17,20)	Rok od 10 dana koji je definisan u niženavedenim članovima je prekratak s obzirom na značaj potencijalno traženog temeljnog preispitivanja Izvještaja o velikim opasnostima. Mi predlažemo da taj rok bude 30 dana. a. čl.16 st.8, temeljno preispitivanje izvještaja za proizvodno postrojenje, b. čl.17 st.7, temeljno preispitivanje izvještaja za neproizvodno postrojenje, c. čl.20 st.8, temeljno preispitivanje Obavještenja o programima razvoja.	Predmetni članovi se odnose na obavezu operatora da dostavi rezultate preispitivanja izvještaja o velikim opasnostima, odnosno obavještenja o programu razvoja i proizvodnje, u roku od 10 dana od dana njihovog nastanka. Dakle, predmetnim članovima se definiše rok u kojem je operator dužan da dostavi rezultate već izvršenog predmetnog preispitivanja, a ne rok u kojem je dužan da izvrši predmetno preispitivanje. Stoga se komentar ne prihvata
33.	Energiean	Čl.16 st. 9 Čl.17 st. 8	U čl.16 st.9 i čl.17 st.8 se navodi da su članovi 18 do 25 sastavni dio Izvještaja o velikim opasnostima (RoMH). Ti članovi se se odnose na Obavještenja o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu (NOWO (čl.19), Obavještenje o programu razvoja i proizvodnje ugljovodnika (čl.20), Obavještenje o premještanju postrojenja (čl. 21) i Obavještenja o koordinisanim upstream operacijama (COMOPS) (čl. 22) koja nijesu u direktnoj vezi sa Izvještajem o velikim opasnostima. Predlažemo da se upućivanje na članove 18 do 25 zamijeni upućivanjem na tačke 1 (Politika operatora za sprečavanje velikih nesreća, tj. <i>Corporate Major Accident Prevention Policy</i> , CMAPP), 2 (Sistemi upravljanja sigurnošću i zaštitom životne sredine, tj. <i>Safety & Environmental Management System</i> , SEMS), 4 (Sistem nezavisne verifikacije, tj. <i>Independent Verification Scheme</i>) i 7 (Interni plan reagovanja na vanredni događaj, tj. <i>Internal Emergency Response Plan</i> , IERP) iz čl.15 st.1. To su dokumenta koja se obično dostavljaju zajedno sa Izvještajem o velikim opasnostima.	Predmetni komentari su prihvaćeni
34.	Energiean	Čl. 19	'Intervencije niskog rizika na bušotinama' treba razlikovati od 'operacija bušenja i remonta' kada je riječ o Obavještenju o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu (NOWO). Te intervencije niskog rizika se preduzimaju kao podrška proizvodnje i o njima treba da se obavještava dostavljanjem generičkog obavještenja koje obuhvata sve relevantne intervencije (kabliranje, električni vodovi, crpni sistemi, sistemi za čišćenje cijevi itd.). Član 19 treba izmijeniti shodno tome.	Članom 19 je predviđeno obaveza operatora da obavijesti kompetentno tijelo o svim bitnim promjenama obavještenja o planu bušenja i planu operacija vezanih za bušotinu, kao i da pribavi mišljenja kompetentnog tijela na bitne izmjene ovog obavještenja. Pri tome, član 3 tačka 30 Nacrta zakona daje jasnu definiciju šta se to smatra bitnom promjenom. S tim u vezi, intencija člana 19 je veoma jasna i ista je vjerno prenijela odredbu Direktive. Intervencije niskog rizika koje su navedene u komentaru se ne smatraju bitnom intervencijama. Shodno navedenom, komentar se ne prihvata
35.	Novatek	Čl.21 st. 1	Molimo vas da navedete te zakone	Komentar se ne prihvata
36.	Energiean	Čl.21 st. 2	S obzirom na vrijeme koje je potrebno za premještanje proizvodnog postrojenja, rok od 120 dana za dobijanje saglasnosti (čl.21 st.2) djeluje predug i potencijalno bi ugrozio dalje razvojne planove vezane za premještanje. Predlažemo da rok za dobijanje saglasnosti bude 90 dana.	Komentar je prihvaćen na način da je redefinisani rok na predloženi način. Međutim, ističemo da predmetni rok predstavlja rok u kojem je operator dužan da dostavi predmetni dokument kompetentnom tijelu, a ne rok u kojem kompetentno tijelo mora dati mišljenje.

37.	Energiean	Čl.22 st. 2 Tač. 3	Rok od 90 dana za dobijanje saglasnosti na Obavještenja o koordinisanim upstream operacijama (čl.22 st.2 tačka 3) u slučaju da je neophodno izvođenje bitnih promjena, djeluje predug i potencijalno će ugroziti prateće operative planove. Predlažemo da rok za dobijanje saglasnosti bude 60 dana.	Komentar je prihvaćen na način da je redefinisano rok na predloženi način. Međutim, ističemo da predmetni rok predstavlja rok u kojem je operator dužan da dostavi predmetni dokument kompetentnom tijelu, a ne rok u kojem kompetentno tijelo mora dati mišljenje
38.	Novatek	Čl. 26 (1-3)	Adekvatne mjere.. u skladu sa međunarodnom praksom (dodato)	Komentar nije prihvaćen
39.	Energiean	Čl.27 st. 9	Zahtjev da se izrade i reviduju norme i smjernice za najbolje prakse koje se odnose na nadzor velikih opasnosti (čl.27 st.9) se obično pokriva izdavanjem i ažuriranjem Standarda izvođenja elemenata postrojenja koji su od presudnog značaja za bezbjednost i životnu sredinu (<i>Safety and Environmental Critical Elements, SECE</i>) koji su obično uključeni u Izvještaj o velikim opasnostima.	Stavom 12 člana 27 Nacrta zakona je propisano da će se predmetna materija bliže urediti podzakonskim propisom.
40.	Energiean	Čl. 31	Potrebno je uputstvo o formatu izvještavanja (čl.31).	Članom 31 stav 3 Nacrta zakona je propisano da će se format i sadržaj informacije definisati podzakonskim propisom
41.	Novatek	Čl. 31	Neophodni su format i suština izvještaja	Isto kao prethodni komentar
42.	Energiean	Čl. 29 st.2	Treba jasno definisati troškove koje koncesionari pokrivaju shodno čl.14 st.3. Jasno su definisani stručna pomoć od tehničkih i pravnih stručnjaka, troškovi u vezi sa inspekcijama nadležnih organa, i istrage. Treba definisati dalje troškove u vezi sa primjenom Zakona (koji se pominju u čl.29 st.2).	Isto kao i za komentare na čl. 14 Nacrta zakona. Komentar na čl 29 st. 2 se ne prihvata
43.	Novatek	Čl.37 st. 4	Molimo navedite finansijske obaveze koje treba uključiti u državne planove	Predmetna odredba je brisana u skladu sa komentarima Uprave pomorske sigurnosti.
44.	Novatek	Čl.41 st. 1	Nije jasno koji organ donosi odluke o iznosu i određuje kaznu kao i način utvrđivanja iznosa. Molimo, precizirajte	Predmetna materija je bliže definisana Zakonom o inspeksijskom nadzoru i Zakonom o prekršajima Crne Gore.
45.	Energiean	Čl.41 st. 1 Tač. 7	U čl.41 st.1 tačka 7 navodi se da je saglasnost Komisije na Izvještaj o velikim opasnostima za proizvodno postrojenje ili za skup postrojenja neophodna shodno čl.16 st.4, ali ovaj član se odnosi	Komentar je prihvaćen
46.	Energiean	Čl 42	Treba predvidjeti prelazni rok (čl.42) od 1 godine za postrojenja koja budu u funkciji do momenta stupanja na snagu Zakona.	U Crnoj Gori ne postoje postrojenja koja su trenutno u funkciji, tako da ne postoji potreba za ovom odredbom

47.	Energiean	opšti	Nedostaju veoma bitne informacije koje su sadržane u aneksima evropske Direktive jer aneksi nisu uključeni u nacrt Zakona.	Direktiva ima ukupno 9 aneksa. Aneksi 1,2,6,7,8 i 9 će se u transponovati u nacionalno zakonodavstvo putem podzakonskih propisa, za čije donošenje je predviđen osnov u Nacrtu zakona (vidi čl 15 st 2). Aneksi 3,4,5 su transponovani u Nacrtu zakona
-----	-----------	-------	--	---

Energiean – Energiean Montenegro LTD

Eni – Eni Montenegro BV

Novatek – Novatek Montenegro BV